

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Dagmar Malá

**Pohled na násilí z antropologického hlediska
(se zaměřením na rodinu)**

Prohlašuji, že bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pod vedením PhDr. Heleny Skarupské, Ph.D. K práci jsem použila literaturu a prameny uvedené v seznamu. Souhlasím, aby práce byla uložena na Univerzitě Palackého v knihovně Pedagogické fakulty a ve studijní agendě a dále zpřístupněna ke studijním účelům.

V Olomouci dne

.....

Dagmar Malá

Poděkování

Děkuji PhDr. Heleně Skarupské, Ph.D., za odborné vedení při tvorbě mé bakalářské práce, ochotu při konzultacích a za poskytnutí velmi cenných rad a poznatků, které mi dopomohly k jejímu úspěšnému dokončení. Rovněž děkuji všem mým drahým blízkým osobám za trpělivost a podporu.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Dagmar Malá
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	PhDr. Helena Skarupská, Ph. D.
Rok obhajoby:	2012

Název práce:	Pohled na násilí z antropologického hlediska (se zaměřením na rodinu)
Název v angličtině:	Violence from anthropological point of view (focusing on families)
Anotace práce:	Práce je zaměřena na násilí. Formy násilí. Etologie lidského chování. Násilí v náhodně vybraných kulturách. Praktická část obsahuje tři kazuistiky. Psychické násilí na muži. Fyzické násilí na ženě. Psychické násilí páchané seniorkou na muži.
Klíčová slova:	Domácí násilí, primatologie, etologie
Anotace v angličtině:	This theses is focused on violence. Forms of violence. Etology of human behavior. Violence in randomly selected ethnics. The practical part contains free case reports. Psychological violence against a man. Physical violence against a woman. Physical violence from pensioner against her husband.
Klíčová slova v angličtině:	Domestic violence, primatology, etology
Přílohy vázané v práci:	2
Rozsah práce:	
Jazyk práce:	český

Obsah

1	Úvod	1
1.1	Cíle práce	1
2	Teoretická část.....	2
2.1	Násilí jako trestný čin	2
2.1.1	Definice násilí	2
2.1.2	Oběť trestného činu.....	2
2.1.3	Pachatel trestného činu	3
2.2	Domácí násilí	4
2.2.1	Domácí násilí na seniorech	6
2.2.2	Domácí násilí na mužích.....	7
2.2.3	Domácí násilí na ženách	8
2.2.4	Domácí násilí na dětech	9
2.3	Násilí z pohledu etologie.....	12
2.3.1	Etologie	12
2.3.2	Primatologie	12
2.3.3	Etologie lidského chování.....	13
2.4	Násilí jako přirozená součást jednání v různých kulturách.....	13
3	Praktická část.....	17
3.1	Kazuistiky	17
4	Diskuze	22
5	Závěr.....	26

1 Úvod

V dnešní době se nejen kolem nás, ale i v celém světě množí případy různých projevů násilí ve všech formách. Je páchané nejen na ženách, dětech, ale stále více se dozvídáme o násilí páchaném na seniorech i na mužích.

Začalo mě zajímat, kde se v lidech bere tolik agrese. Kde je původ toho, proč se k sobě chováme tak, jak se chováme. Zda je to dáno naší genetickou výbavou, kterou jsme zdělili po svých předcích, nebo zda je to způsobeno výchovou.

Hovoříme-li o násilí a agresi, musíme si uvědomit, že tyto jevy jsou výrazně podmíněny kulturně, a tím, co je nejvíce ovlivňuje, jsou hodnoty morální, náboženské a kulturní. Co je v jedné společnosti přijatelné a žádoucí, ve druhé je považováno za nežádoucí a nevhodné.

1.1 Cíle práce

Východiskem této práce je otázka, jestli opravdu přibývá případů týraných jedinců nebo se jedná pouze o medializaci jevů. Cílem práce je zjistit, zda může být nárůst násilí způsobený dobou, ve které žijeme. Práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část obsahuje vysvětlení základních pojmů týkajících se násilí, popisuje vyskytující se formy domácího násilí a vysvětluje etologické a kulturní základy lidského chování. Praktická část obsahuje tři kazuistiky. První příběh je příběh muže, který byl členem vojenského kontingentu OSN v bývalé Jugoslávii a zúčastnil se dvou misí, během kterých se setkal s genocidou v realitě. Druhý příběh pojednává o životě 38leté ženy, která byla týraná svým přítelem. Třetí příběh je příběh seniorů, kdy 78letá žena týrá svého 81letého muže. Na základě analýzy informací z dostupných zdrojů v teoretické části a kazuistik budou zodpovězeny otázky:

- Opravdu přibývá případů týraných jedinců nebo se jedná pouze o medializaci jednotlivých případů?
- Může být nárůst násilí způsobený dobou, ve které žijeme?

2 Teoretická část

V této kapitole si přiblížíme některé pojmy využívané v problematice násilí, které jsou využity v bakalářské práci.

2.1 Násilí jako trestný čin

2.1.1 Definice násilí

„Násilí je záměrné používání nebo hrozba použití fyzické síly proti sobě samému, jiné osobě nebo skupině či společnosti osob, které působí nebo má vysokou pravděpodobnost způsobit zranění, smrt, psychické poškození, strádání nebo újmu“ (1).

Podle statistik (1) každoročně přijde o život na celém světě v důsledku násilí asi 1,6 milionu lidí. Násilí patří mezi nejvýznamnější příčiny úmrtí lidí mezi 15 a 44 lety věku. V tomto věkovém intervalu způsobuje zhruba 14% všech úmrtí mužů a 7% všech úmrtí žen. Přitom zde nejsou započítány oběti násilí, které útok přežijí, ale jsou jim způsobeny závažné zdravotní, psychické a ekonomické problémy. Ekonomické výdaje související s náklady na prevenci násilí a na stíhání jeho pachatelů jsou značné.

2.1.2 Oběť trestného činu

Oběť trestného činu je jedinec, který byl postižen kriminálním činem. Někdy se také používá anglický ekvivalent survivor – ten, který přežil. Český právní systém znal dlouho pouze termín poškozený, kterým byl každý, komu bylo trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková, morální či jiná škoda. Pojem oběť trestné činnosti zavedl do právního řádu až zákon č. 209/1997 Sb., o peněžitě pomoci obětem trestné činnosti.

Oběti trestného činu zkoumá samostatná vědecká disciplína viktimologie (2), která se ve druhé polovině 20. století vydělila z kriminologie. Viktimologie je tedy věda o oběti. Zkoumá tzv. viktimogenní situace, kterými jsou místa a časové okamžiky, se kterými je spojeno riziko ohrožení a dále viktimogenní faktory spojené s individuálními zvláštnostmi člověka. Jedná se o sociální, osobnostní a behaviorální faktory, což je interakce konkrétních aktérů v dané situaci (2).

V průběhu práce s lidmi poškozenými trestným činem byla na základě jejich osobnostních dispozic stanovena typologie obětí, byl stanoven stupeň pravděpodobného rizika podle věku, profese, sociálních charakteristik oběti, psychických a somatických zvláštností

apod. Současně je zkoumána viktimizace, to je proces poškození a újmy, kterou oběť utrpí v souvislosti se situací trestného činu. Nejčastěji se rozlišují dvě fáze: primární, to je přímé poškození trestným činem a sekundární, to jsou důsledky poškození, které se projeví později. Prožívání trestné činnosti představuje pro oběti náročnou životní situaci. Po prožitém stresu jsou oběti značně traumatizovány, jsou u nich pozorovány rozličné psychické i fyzické reakce. Neovládnuté reakce mohou vést ke vzniku posttraumatické stresové poruchy nebo k rozvinutí psychického onemocnění. Oběti trestných činů popisují své prožívání jako pocity bezmoci a beznaděje (2).

Reviktimizací označujeme opakovanou viktimizaci, tedy skutečnost, že člověk se v relativně krátké době stává znovu obětí trestného činu. Mnohonásobné oběti nejsou vůbec výjimkami (2).

Z těchto důvodů je v povědomí většiny lidí násilí odsuzováno, za dovolené se považuje pouze ve vymezených případech, jako je třeba nutná obrana.

2.1.3 Pachatel trestného činu

Kriminalita je nejzávažnější forma sociální patologie. Proto nás u trestné činnosti zajímá nejen osobnost oběti, ale i osobnost pachatele trestného činu. Co je příčinou trestné činnosti? Těmito otázkami se mimo jiné zabývá kriminologie.

Etiologie násilné kriminality (to je soustavné hledání a výklad příčin kriminality) není jednoduchá, jedná se o složité spolupůsobení několika faktorů, které jsou osobnostně – individuální a společensko – sociální. Rozhodně sem patří sociální prostředí, ve kterém útočník vyrůstal, a ve kterém žije (narušená rodina, opakovaná změna místa opatrovnictví, život v komunitě sociálně slabých, volný čas trávený převážně mimo rodinu s vrstevníky nebo bez zájmu rodiny u počítačů či u televizorů, kdy násilné scény nevhodných filmů či počítačových her bere jako vzorec chování), ale i osobnostní vlastnosti (snížený intelekt, zvýšená agresivita, sexuální poruchy, sadismus), ale také neschopnost podřídit se autoritě učitele nebo vedoucího pracovníka a z toho plynoucí zaostávání ve škole, ztroskotání v povolání, nízký sociální statut (2).

Proto se kriminologové soustřeďují na osobnost pachatele: výchova v rodině, škole, prostředí pracoviště a bydliště, schopnost socializace pachatele, jeho psychické vlastnosti a rozbor situace vedoucí k trestnému činu.

2.2 Domácí násilí

„Domácí násilí je fyzické, psychické nebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, ke kterému dochází opakovaně v jejich soukromí, tedy skrytě mimo kontrolu veřejnosti. Intenzita násilných incidentů se stupňuje a vede ke ztrátě schopností včas tyto incidenty zastavit a efektivně řešit narušený vztah“ (3).

Pro určení domácího násilí existují čtyři klíčové znaky, kterými se liší od násilí obecně:

- 1) **Opakování a dlouhodobost** – z jednoho jakéhokoliv či jakkoliv silného útoku nelze usuzovat na domácí násilí, může to však být jeho začátek. Domácí násilí je totiž záležitost trvalá, která může být prokládána různě dlouhými pauzami, kdy se útočník omlouvá, slibuje, ale opět zaútočí.
- 2) **Eskalace** – násilí se stupňuje od občasných urážek k trvalému psychickému snižování lidské důstojnosti až k fyzickým útokům a závažným trestným činům ohrožujícím zdraví a život. Domácí násilí typicky začíná slovní agresí ať již v podobě nadávek, ponižování či shazování před lidmi a může skončit až tím nejzávažnějším trestným činem.
- 3) **Rozdělení rolí** – na osoby ohrožené a osoby násilné, to znamená, že jedna osoba je vždy násilník a druhá osoba je vždy násilím postižená. Za domácí násilí nepovažujeme vzájemná napadání, hádky, rvačky a spory, kde se role útočníka a ohroženého střídají.
- 4) **Neveřejnost** – domácí násilí probíhá zpravidla za zavřenými dveřmi bytu či domu, to je stranou veřejné kontroly. Svědky někdy bývají jen děti, které si pak do života odnášejí tento vzorec chování mezi dospělými.

Aby skutek byl posuzován jako domácí násilí, musí být naplněny všechny čtyři znaky.

Domácí násilí je celá škála chování mezi blízkými lidmi, kdy jedna osoba ubližuje druhé osobě. Tyto útoky mohou mít různou podobu:

- Fyzické násilí - facky, kopance, škrcení, bití.
- Psychické násilí – nadávky, urážky, ponižování, zesměšňování, odpírání spánku nebo potravy, vydírání.
- Sexuální násilí – donucení k sexu či odmítaným praktikám, znásilnění.

- Sociální izolace – zakazování kontaktů s druhými lidmi, neustálé telefonování a kontrola, kde druhá osoba je a s kým, žárlivost.
- Ekonomická kontrola – omezování přístupu k penězům, kontrola výdajů, oběť musí agresora prosit o peníze na běžné potřeby (3).

Charakteristika oběti a pachatele

V České republice se již řadu let věnuje práci s oběťmi trestné činnosti občanské sdružení Bílý kruh bezpečí a problém domácího násilí je jednou z jeho priorit. Rozsah výskytu domácího násilí v České republice byl objektivně popsán reprezentativními výzkumy agentury STEM v letech 2001 a 2006 (3). Minimální hladina výskytu domácího násilí v naší zemi je u populace starší 15 let asi 16% (3).

Průzkum Bílého kruhu bezpečí dokazuje, že „násilí je napříč sociálně demografickým spektrem a je tedy nezávislé na materiálním zázemí, vzdělávání, profesi a věku partnerů a dokonce na typu partnerského vztahu. Nejvyšší výskyt byl zaznamenán mezi manžely. V českých rodinách je typickým agresorem muž. Neexistuje typická oběť domácího násilí. Může jím být žena se základním vzděláním z nejnižší příjmové skupiny, ale i žena vysokoškolsky vzdělaná s příjmem nadstandardním. Stejně tak lze velmi obtížně určit typického agresora. Svou roli může sehrát zkušenost s násilím z dětství pachatele i oběti“ (3).

Charakteristika oběti a pachatele je obdobná jako u obecného násilí, ale jsou tu významné rozdíly: oběť a pachatel se velmi dobře znají, žijí spolu ve společné domácnosti, jsou na sobě závislí citově i ekonomicky. Jsou to lidé, kteří by si měli být nejbližšími, měli by si vzájemně pomáhat, být si oporou, chovat se k sobě s úctou, mít se rádi: senioři a děti, děti a rodiče, manželé. V naší společnosti existuje stále celá řada mýtů. Lidé se o své situaci bojí mluvit, bojí se odsouzení ze strany veřejnosti, ale i své rodiny. Domnívají se, že jim nikdo nebude věřit, že si za svou situaci nemohou sami. O pomoc se v bezvýchodné situaci raději obrátí na anonymní telefonickou linku.

Od roku 2001 provozuje Bílý kruh bezpečí v celostátním měřítku nepřetržitou Linku DONA, to je linku pomoci obětem domácího násilí. Je to první krok při vytváření systému účinné reakce na tak závažný celospolečenský problém, jakým domácí násilí je.

Doba trvání násilí a jeho příčiny

Oběť nejčastěji opouští partnera až ve chvíli, kdy se domnívá, že jí chce její partner zabít. Doba trvání násilí se pohybuje v průměru okolo 11 let (3).

Většina obětí uvádí jako nejčastější příčinu násilí povahové rysy partnera. Jako další důvody jsou alkohol, domácí neshody, psychická nemoc, drogy, vliv rodičů, těhotenství, patologické hráčství, či neúspěch v práci.

„Osobnost, povahové založení je skutečně považováno odborníky za hlavní příčinu pro chování primárního agresora ve scénách domácího násilí“ (3).

2.2.1 Domácí násilí na seniorech

O násilí a týrání seniorů se hovoří velmi málo, ale přesto existuje. Pro lidi, kterým je doma nejbližšími ubližováno, místo toho, aby si v klidu užívali stáří, je velmi těžké s takovým přiznáním vyjít na veřejnost. Je fakt, že mnoho seniorů, kteří jsou oběťmi špatného zacházení, neví, že se jedná o nevhodné chování, proti kterému se mohou bránit. Velmi častým důvodem, proč se nebrání nebo odmítají pomoc, je strach, že se agresivita ze strany násilníka začne stupňovat. Dalším důvodem je, že se stydí za jednání svých dětí, vnoučat, protože to považují za své selhání ve výchově. Ostudu považují za horší než je bití (4).

Způsoby týrání seniorů:

- 1) **Psychické a citové týrání** - ponižování, nadávání, vydírání, zdůrazňování nepotřebnosti seniora a zbytečnosti jeho existence, omezování v sociálních kontaktech, jeho aktivitách, návštěvách přátel či příbuzných, kontaktu s vnoučaty.
- 2) **Tělesné týrání** - vědomé způsobování fyzické bolesti, zraňování nebo fyzické omezování, odpírání jídla, vystavování chladu, používání prostředků k omezení pohybu, nepřiměřené tlumení psychofarmaky.
- 3) **Ekonomické zneužívání** - nucené nebo nevýhodné převody majetku, odebírání důchodu, nátlak na změnu závěti, lhaní, zastrasování. Jsou jim odebírány předměty, které mají pro ně hlubokou psychickou hodnotu, které jsou kusem jejich vlastního života. Nejde jen o okrádání ve smyslu trestního práva, ale i o psychické násilí.

- 4) **Sexuální zneužívání** - ze strany partnera nebo jiných členů rodiny, jiných klientů ústavní péče, kde jsou ženy i muži pohromadě, ošetřovatelů.
- 5) **Zanedbávání** - pečující osoba zanedbává povinnosti opatřit svému svěřenci jídlo, hygienickou péči, lékařskou péči, přiměřenou pomoc.
- 6) **Nerespektování soukromí** - často se to vyskytuje v institucionálních zařízeních, kde si senioři nejvíce stěžují na vstupování bez klepání, nedostatek soukromí, bezdůvodné a nedovolené prohlížení osobních věcí, podávání osobních informací třetím osobám, a také familiární oslovování nebo oslovování přezdívkami (4).

2.2.2 Domácí násilí na mužích

Plných devět procent mužské populace v ČR někdy zažilo fyzické násilí ze strany partnerky. Mělo různou formu a intenzitu. Více než čtvrtina oslovených mužů mluvila o přímém napadení – vzteklé strkání, pohlavky, kopnutí, kousání, případně škrábání. Zhruba čtyři procenta mužů utrhla fyzická poranění v důsledku bití, škracení či útoku nožem (5).

Běžnější je však psychické násilí – urážky, ponižování, vydírání. Každý pátý muž udává, že je jeho partnerka žárlivá a znemožňuje mu kontakt s dalšími lidmi, kontroluje poštu, telefonáty i e-maily. Omezuje ho v tom, aby se setkával s přáteli, známými či příbuznými. Každý dvacátý muž pak zažívá zastrašování, urážky, ponižování nebo potravinový teror (5).

Odborníci odhadují, že domácího násilí na mužích je podstatně více, než uvádějí statistiky. Muži se totiž za svoji potupnou roli stydí ještě více než ženy, s čímž souvisí i jejich blokáce vyhledat odbornou pomoc. To dokazuje i policejní statistika, která zaznamenává vykázaní násilníka z domácnosti. V roce 2010 policisté vykážali z bytů 1035 mužů a jen 25 žen (6).

Žena, která svůj protějšek týrá, nejde v první řadě o potřebu násilí a agresivity. Zdrojem takového chování je spíše nutkání vlastnit, mít kontrolu. Ve velké míře je motivem nespokojenost ve vztahu (sexuální život, majetkové poměry), někdy vznikne patologická situace, kdy žena nemá odvalu vztah ukončit nebo existuje určitý typ závislosti. Partner ji však jde na nervy vším, co udělá a dává mu to nevybíravě najevo. Motivem může být žárlivost na partnerův úspěch v práci, kterou si kompenzuje svou dominancí doma, nebo naopak zase to, že je její partner méně úspěšný než ostatní známí muži (7).

Projevy týrání ze strany ženy

Nejběžnější jsou poznámky typu „*jsi neschopný*“, „*nic jsi nedokázal*“, „*podívej se na sebe, jsi ubožák*“. Srovnávání s jinými muži, štitivé odmítání nebo naopak vyžadování sexu se zesměšňováním mužovy potence a sexuální neschopností. Další variantou je finanční a potravinový teror. Žena si přisvojí právo rozhodovat o veškerých financích v domácnosti, rozhoduje o nákupech a odmítne dokonce partnerovi poskytnout i pořádné jídlo. Ve fyzickém násilí se jedná spíše o menší rány, šťouchance, štipání (7).

Většina žen své jednání vysvětluje patologickou žárlivostí, vztekem nebo touhou partnera ovládat. Varovným úkazem však je skutečnost, že těchto případů rok od roku přibývá.

2.2.3 Domácí násilí na ženách

Většina lidí se domnívá, že oběťmi domácího násilí jsou jen ženy. Tento názor pomáhá spoluutvářet skutečnost, že mezi vězni, odsouzenými za násilný trestný čin, převažují muži. Také opravdu z uvedených druhů domácího násilí převažuje násilí na ženách. Podíl na tom má mimo jiné mužský hormon testosteron, který chování mužů ovlivňuje. Ale i toto násilí se odehrává beze svědků, takže se o něm veřejnost dozvídá až je pozdě. Sousedé a přátelé se pak jen diví: „*Proč s ním zůstává, proč už dávno neodešla?*“ Kdo to nezažil, těžko pochopí. Systematicky týraná žena většinou není schopna racionálního uvažování. Do hry vstupují mechanismy jako je stud, neschopnost přiznat si realitu nebo také citové vazby a hlavně ohledy na děti. Násilí neprobíhá nepřetržitě, násilný muž bývá občas laskavý, za projevené příkoří se omlouvá a slibuje nápravu. Týrané ženy zůstávají ve vztahu s násilníkem ze strachu, některé věří v jeho změnu k lepšímu a jiné prostě věří všemu, co jim muž klade za vinu, a získávají pocit, že jim stejně není pomoci.

Otázkou je, jestli se dá násilník poznat včas, ještě před společným životem, před založením rodiny. Ženy by si měly všimnout chování budoucího partnera v jeho původní rodině, jak se chová ke svému okolí, ale také jak se chová k nim. Jestli ženě nenařizuje, co si má oblékat, kam nemá chodit, s kým se nemá stýkat, že se nesmí líčit. To jsou projevy možného budoucího násilníka.

Důležité je, aby žena nečekala, až dojde k nějakému závažnému útoku, ale včas vyhledala pomoc. Pomoc by měla vyhledat vždy, když vztah nefunguje, projevuje se v něm psychické násilí, omezování či první fyzické napadení. Podstatné je, aby se s těmito problémy

neuzavírala do sebe, ale mluvila o nich ve své rodině, se známými, s kolegy v zaměstnání, aby se v případě potřeby měla na koho obrátit.

Výbornou osvětu o tom, co je domácí násilí, jak se projevuje a jak se bránit přinášejí i televizní filmy. V televizi byly promítány cykly povídek zaměřených na poznání a řešení násilí.

Dne 31. 7. 2011 televize Nova odvysílala díl z cyklu Soukromé pasti, nazvaný Tatínkova holčička, který vypráví příběh o zneužívání patnáctileté holčičky nevlastním otcem.

V dalším dílu Soukromých pastí pod názvem V síti vypráví příběh Jakuba, který pomocí počítače psychicky šikaneje a terorizuje svou podnájemnici Adélu a jejího přítele Rendu. Důvodem je jeho platonická láska k Adéle.

V současné době na tuto problematiku upozorňuje televize Nova v seriálu Ulice, kde se obětí domácího násilí stává Libuška Nekonečná, která vzala zpět do své domácnosti svého bývalého přítele a otce jejího syna, ze kterého se vyklubal surovec a násilník.

2.2.4 Domácí násilí na dětech

„Za týrání, zneužívání a zanedbávání lze tedy považovat jakékoliv nenáhodné, preventabilní, vědomé (i nevědomé) chování a jednání rodičů, vychovatelů nebo jiných osob vůči dítěti, které je v dané společnosti nepřijatelné, nežádoucí a poškozuje tělesný, duševní i společenský stav a vývoj dítěte, případně způsobuje jeho smrt“ (8).

Každé násilí je neospravedlnitelné, neomluvitelné a nepřijatelné, zvláště pokud je páčáno na dětech. Nedostatečná informovanost, nerespektování lidských práv jsou základem k sociálně patologickým jevům, jako je šikana, násilí, záškoláctví, kriminalita mladistvých, rasismus, až ke vzniku různých pouličních gangů. U těchto dětí se pak projevuje syndrom CAN¹.

V rodině často vážne komunikace, protože ani rodiče nebyli svými rodiči ke komunikaci vedeni, sami neumí komunikovat ať už mezi sebou a ani s dětmi. Děti potom nemají komunikaci zažitou, uzavírají se do sebe a hledají řešení jinde. Pak už jen stačí, aby se v rodině objevilo násilí ať už mezi rodiči nebo ve vztahu k dětem a dítě si tento vzorec chování nese do dalšího života. Dnešní doba u většiny populace vyvolává stres, nervozitu,

¹ Syndrom CAN – syndrom týraného a zneužívaného dítěte z anglického Child Abuse and Neglect

a pokud není člověk od mládí veden ke slušnosti, úctě a otevřenosti může to vše vést k agresi. Naše generace nevedla své potomky důsledně k plnění i těch nejmenších povinností, vychovala z nich sobce a uzurpátory, kteří neberou ohled na nic a na nikoho. Z tohoto podhoubí potom vyrůstají násilníci a bezcitní jedinci. Televize na místo pohádek o Krtečkovi uvádí násilí ve všech formách, děti se od útlého věku dívají na krutosti a násilí a považují je za běžnou součást života. Důsledkem je šikana ve škole, násilí vůči spolužákům, které ve výjimečných případech vede až k ublížení na zdraví. Jsou známy i případy kdy dětský gang ubil spolužáka nebo kdy napadl i dospělého člověka. A nemusí jít vždy jen o děti etnických menšin.

Za našeho mládí měl učitel přirozenou autoritu, a pokud ta nestačila, mohl za tichého souhlasu rodičů použít i fyzické tresty. Byly jsme vychovávaní tak, že jsme respektovali autoritu ať už učitele nebo jiné dospělé osoby. V dnešní době je to naopak, učitel aby se bál žákovi cokoliv vytknout, natož tak sáhnout k fyzickým trestům, protože se vystavuje nebezpečí postihu ze strany školy a především ze strany rodičů, kteří na jedné straně od školy požadují výchovu svého dítěte, ale na druhé straně nedovolí, aby se jejich dítěti stala jakákoli „újmá“. Smutné na tom je to, že ve většině případů tito rodiče byli sami v mládí agresori a stejně jednají i jejich potomci. Výchova začíná v rodině, která je základem a prvotním obrazem pro každé dítě, v rodině si dítě vytváří vzorce chování a jednání.

Vztah k ostatním lidem, založený na citlivosti a taktu, se musí u dětí vytvářet. Dítě stejně jako každý živý tvor upřednostňuje vlastní osobu. Tato skutečnost se začíná projevat již v útlém věku mezi 2. – 3. rokem, jde o tzv. jáství (dítě si uvědomuje samo sebe, odmítá pomoc při oblékání, při jídle a to obvykle slovy „já sám“) a negativismus (15).

V letech 6 - 8 je většina dětí zlá na své spolužáky, ubližuje jim, posmívá se všem odlišnostem, pokud nejsou citlivě vedeny, může to vést k otrlým trýznitelům, šikaně, zde nestačí působení školy, největší význam má rodina. Rodiče musí nejen slovem, ale důsledně svým příkladem a kontrolou chování dítěte, ukázat jak se mají chovat ke svým sourozencům, prarodičům a dalším příbuzným, známým a samozřejmě k vrstevníkům. Do tohoto výčtu patří i chování ke zvířatům a celé živé přírodě. Pokud se nejedná přímo o patologickou osobnost, lze předejít agresivitě nejen v dětském věku, ale i později v dospělém věku člověka vůči jiným lidem.

Formy a projevy syndromu CAN (8)

	Aktivní	Pasivní
Tělesné týrání, zneužívání a zanedbávání	tržné, zhmožděné rány a poranění, bití, zlomeniny, krvácení, dušení, otrávení, smrt	neprospívání, vyhladovění, nedostatky v bydlení, ošacení, ve zdravotní a výchovné péči
Duševní a citové týrání, zneužívání a zanedbávání	nadávký, ponižování, strašení, stres, šikana, agrese	nedostatek podnětů, zanedbanost duševní i citová
Sexuální zanedbávání	sexuální hry, pohlavní zneužívání, ohmatávání, manipulace v oblasti erotogenních zón, znásilnění, incest	exhibice, video, foto, autiopornografie, zahrnutí dětí do sexuálních aktivit dospělých
Zvláštní formy:	Munchhausenův syndrom v zastoupení Systémové týrání a zneužívání Organizované týrání a zneužívání Rituální týrání a zneužívání	

2.3 Násilí z pohledu etologie

Charles Darwin se začal věnovat problematice biologie lidského chování. Jeho následníci Konrád Lorenz a Niko Tinbergen se snažili zjistit vhodnost hypotéz, které byly získané z pozorování chování zvířat pro studium lidského chování. Jsou tři základní součásti etologie:

- Morfologie chování (popis postojů a pohybů)
- Experimentální etologie (analýza vnějších a vnitřních faktorů chování)
- Srovnávací etologie (evoluční a genetická analýza chování) (9).

2.3.1 Etologie

Etologie se dlouho rozvíjela, jako zoologická disciplína. Moderní etologie vznikla v třicátých a čtyřicátých letech 20. století. Ve středu zájmu současných etologů je studium příčin druhově typického chování v závislosti na stavu organismu v průběhu ontogeneze. Pokouší se zjistit, proč se v určité situaci a v konkrétním čase realizuje daný vzorec chování (9).

Zakladatel etologie Konrád Lorenz kladl důraz na popis klasifikace chování. Zvláštní pozornost věnoval komunikačním systémům, vzorcům sociálního chování, sexualitě, agresivitě a zejména se snažil objasnit biologické základy lidského chování (9).

2.3.2 Primatologie

Primatologie je věda, která se zabývá studiem primátů, protože jsou nejbližší příbuzní člověka, a tak představují klíč k pochopení lidské evoluce. Zajímavé a variabilní jsou sociální organizace, kognitivní schopnosti, způsob dorozumění nebo péče o potomstvo (9).

Zoologie rozlišuje dva druhy šimpanzů – šimpanze učenlivého a šimpanze bonobo. Oba druhy žijí ve volných seskupeních (9).

Ve skupině šimpanzů učenlivých má hlavní slovo alfa samec. Potrava je určena prvotně alfa samci, který je potom ochoten se rozdělit s ostatními ve skupině. V pohraničních územích provádějí šimpanzi učenliví nájezdy na sousedy, které napadají. Bojují z radosti z boje a násilí. Samice jsou často napadány a znásilňovány, nežádoucí děti zabíjeny, sexualita bývá spojena s násilím (9).

Šimpanzi Bonobo žijí v organizované společnosti, kde samice mají významné postavení, vzájemně se podporují. Sexuální projevy využívají k uhlazení napětí mezi členy, a to velmi různými praktikami. Navzájem na sebe neútočí, nezabíjejí mláďata a neznásilňují samice (9).

2.3.3 Etologie lidského chování

Etologie člověka je vědní obor, který se začal formovat začátkem 70. let předminulého století. V současnosti je zformována jako biologický vědní obor. Zkoumá základy lidského chování v ontogenezi a fylogenezi, určitou formu chování, fyziologické mechanismy chování. Etologové zkoumají, jak se evoluční vývoj projevuje v různých kulturách.

Lidské jednání není výrazem tvořivé inteligence a invence, ale vyrůstá z kulturní tradice. Kultura je zvláštní svět norem, idejí, zvyků a hodnot, které formují dané společenství lidí.

Kulturní jevy tvoří vztahy mezi lidmi, „*jsou zde zahrnuta pouta uvnitř rodiny, kmenu i rozmanitostí sociální skupiny, jakož i gradace společenského žebříčku a vlivu, vztah pohlaví, vztah mladých a starých – ve složitějších společnostech celá politická a náboženská organizace. Patří sem i vztahy sociálních skupin v době války či míru*“ (9).

„*Subjektivní reakce člověka na všechny projevy života, obsažené v prvních dvou skupinách. Jsou intelektuální a emociální povahy a mohou být vyjádřeny myšlenkami a pocity, stejně jako jednáním. Zahrnují všechny racionální postoje a hodnocení, jež zařazujeme pod označení etika, estetika a náboženství*“ (9).

Podle Boase se mohou jednotlivé kultury vyvíjet svým směrem a je nemožné objektivně určit celosvětově platná stádia vývoje kultury lidstva. Proto je každá kultura jedinečný sociální útvar (9).

Charakteristické pro Boase bylo, že se snažil proniknout do modelů jednání a myšlení cizích kultur a porozumět z pohledu členů dané společnosti.

2.4 Násilí jako přirozená součást jednání v různých kulturách

V této kapitole se seznámíme se sedmi náhodně vybranými tradičními kulturami z různých koutů světa. V jejich kulturách bylo násilí páchané na lidech samozřejmostí

a součást jejich každodenního života. Každý den museli bojovat o život, jídlo, postavení v jejich kultuře, zastrašení potencionálního i skutečného nepřítele.

Tradiční kultura je spojena s určitou skupinou lidí, která nemusí být veliká, ale je úzce spojena a charakterizována specifickým stylem oblékání, stravováním, náboženstvím, jazykem.

Kwakiutlové - indiánský kmen na ostrově Vancouver a na přilehlém kanadském pobřeží

Základním principem, který ovládá život kmene, je boj o prestiž. Příslušníci tohoto kmene jsou agresivní individualisté. Kwakiutlové žili na pobřeží Atlantického oceánu. Výchova k odvaze, sebeovládání a vytrvalosti se u těchto indiánů projevovala v drastických iniciačních obřadech. (Odřezávali si pruhy kůže z paží, utínali si prsty, velmi dlouho zůstávali bez vody a potravy) (9).

Ve kmeni Kwakiutlů byla velmi rozvinuta škála citů od triumfu po hanbu. Vnímali takto každou událost, i tu nejnepatrnější. Jestliže někdo prohrál v hazardní hře s přítelem a přišel o celý majetek, nezbyvalo mu nic jiného než spáchat sebevraždu. Aby si člověk uchoval vlastní postavení, urážel a zesměšňoval své sousedy. Stejně se Kwakiutlové chovali i k bohům. Nepředpokládali, že by nadpřirozené bytosti měly sklon konat dobro (9).

Apači - na jihozápadě USA a v severním Mexiku

Téma nadřazenosti muže nad ženami, ovlivňují vytváření schémat chování, které se promítají do politického života kmene, rodinných vztahů, způsobů společenského chování, náboženských obřadů, sportu i zábavy. (Ženy jsou vyloučeny pod trestem). Manželstvím se tento handicap vyrovnává, protože muž je přiveden do rodiny ženy a tak se stává závislý na své ženě a jejich rodičích. Narození dítěte je vždy vítáno bez ohledu na to, zda se narodí chlapec nebo dívka (9).

Aztékové - Mexiko

Masové oběti a kanibalismus, které patřily mezi nejpůsobivější krvavé rituály. Lidská oběť byla většinou válečný zajatec, kterého kněží drželi na rituálním kameni. Další mu rozřezal hrud' a vytrhl ještě pulsující srdce. Aztékové věřili, že jen lidé, kteří byli obětováni nebo byli zabiti v boji, vstoupili do nebe (10).

Vzniku rituálního kanibalismu předcházela nejspíš hladomor, kdy předkové museli jíst hmyz, hady nebo jezerní řasy. V období vojenských expanzí bylo výhodnější zajatce obětovat

a sníst, než je využívat jako otroky či nevolníky. Aztékové obětovali pěti hlavními způsoby - některé byly krutější než ostatní:

- Kněz položí oběť na záda přes obětní kámen a nožem jí otevře hrud'. Z těla jí vytrhne srdce a obětuje jej bohům do kamenné nádoby.
- Oběti se usekne hlava. Takový byl obvykle osud obětovaných žen, které nějakou dobu plnily roli bohyně.
- Oběť se přiváže k velkému kameni a dostane kyj, aby se mohla bránit. Pak bojuje proti aztéckému válečníkovi, který je ozbrojen kyjem opatřeným ostřím.
- Oběť se přiváže ke kůlům a střílí se do nich šípy. Její srdce se označí bílou tečkou, ale prvními několika desítkami šípů se do ní nemíří. Krev vytékající z ran oběti zavlažuje půdu, aby úroda lépe rostla... alespoň Aztékové tomu věřili.
- Oběť se hodí do ohně a pak se zase vytáhne. To se několikrát opakuje. Když je oběť lehce opečená, obětuje se její srdce (10).

Mudrugumor Papua - Nová Guinea

Bojovný kanibalský kmen. Příslušníci kmene nemají smysl pro spolupráci, jsou hrubí a extrémně agresivní. Mírumilovní lidé jsou nepřátelé. Muž má 8 – 10 žen, které žijí společně. Muž získává novu ženu většinou výměnou za svou sestru nebo bojem. Otec vymění dceru za novou ženu, proto je zde velká nenávist mezi otcem a syny, bratry a sestrami, matkami a dcerami. V obou pohlavích jsou sklony k násilí v mezilidských vztazích (9).

Výchova dětí je založena na striktních normách a předpisech, přesně vymezené chování jak dětí, tak dospělých. Je zde velká absence citu, v průběhu dospívání je dítě vystaveno sankcím a trestům (9).

Charakteristické vlastnosti jsou bezohlednost, bojovnost, pýcha. To vše je dosahováno prostřednictvím lovu lebek a kanibalismem (9).

Janomamo - Amazonie

Lid tohoto kmene byl proslulý svou brutalitou a sklony k násilí. Jejich život je spojen se stálými případy druhých osad, zabíjení mužů a unášení žen. Jedná se o komplex mužské nadřazenosti, kdy se preferují synové jako prvorozené děti. Pokud se jako prvorozená narodí

dívka – je zabita. Ženy jsou velmi brzy provdány a vystaveny agresi. Násilí na vlastní manželce zvyšuje prestiž muže na veřejnosti (9).

Obyvatelé ostrova Dabu

Tento ostrov leží jihovýchodně od Nové Guineje. Stálé nepřátelství, války, kanibalismus a víry ve vražednou moc čarodějnictví vyvolaly stav úzkosti u ostrovanů. Nikdo nikomu nedůvěřuje a proti sobě stojí nejen vesnice, ale i příbuzní či manželé. Panuje zde extrémní nepřátelství a zlomyslnost (11).

„Dabuan je tudíž zatrpklý, pruderní a vášnivý a šíří ho žárlivost, podezíravost a rozmrzelost. Na každý okamžik úspěchu hledí tak, jako by si jej musel na záluďném světě vydobýt v konfliktu, v němž svého protivníka porazil. Dobrý člověk je ten, v jehož prospěch hovoří mnoho takových konfliktů, protože, jak každý vidí, zatím vše přežil a těší se jistému blahobytu. Samozřejmě se předpokládá, že kradl pomoci kouzel, zabíjel děti a blízké známé, a že podváděl, kdykoliv se toho odvážil“ (11).

Dabuan nezná slitování a ani po něm netouží. Život je vražedný zápas a zbraněmi jsou podezíravost a krutost.

„Jestliže chceme nějakého muže zabít, navážeme s ním styky, jíme, pijeme, spíme, pracujeme a odpočíváme s ním, někdy až několik měsíců. Čekáme na příležitost. Říkáme mu příteli“ (11).

Asmatové - Papua - Nová Guinea

U dalšího kmene tzv. lovců lebek - Asmatů - jsou lebky stále považovány za nejúčinnější magický prostředek. Šílená honba za lebkami začíná vlastně již v odeznívajícím dětství. *"Chlapec, aby složil zkoušku dospělosti a byl přijat mezi muže, musí přinést lebku nepřítele, jehož jméno se mu podařilo zjistit. Lov je značně riskantní. Chlapec se přiblíží těsně k nepřátelské vesnici, dlouho a nehybně číhá v úkrytu, až uslyší někoho jménem vyslovit oběť, na niž pak zaútočí" (12).*

3 Praktická část

S násilím se v našem životě setkáváme každý den. Stačí si přečíst denní tisk, pustit televizi nebo rozhlas. Ale i v mém okolí jsou lidé, kteří se s násilím setkali osobně, mají s ním osobní zkušenosti. Dva z nich mi o svých problémech vyprávěli a byli ochotni mi svůj příběh napsat, pokud bude použit anonymně. Pro doplnění typů násilí jsem o třetí příběh, příběh týraného muže, požádala známého policistu. Předal mi opis textu policejního výsledku anonymních manželů. Pracovat budu metodou rozboru textu, použiji tedy obsahovou analýzu. Budu se snažit o hlubší interpretaci obsahu sdělených příběhů.

3.1 Kazuistiky

Skutečný příběh nejmenovaného člena kontingentu OSN

Jde o příběh muže, vysokoškoláka - vojáka, který se ve svém životě setkal s projevy násilí v různé podobě. Manželka byla nevyzrálá osobnost, závislá na matce, kterou nechtěla opustit. Proto od svatby bydleli u jejích rodičů. Tchán byl skrytý alkoholik, vše řídila tchýně. V rodině se neustále opakovaly hádky každého s každým. Aby se oprostil od ostatních příbuzných, začal opravovat domek po manželčině dědečkovi. Situace se zhoršovala, tchýně mu dělala sexuální návrhy, pomlouvala ho, dělala mu naschvály. Odstěhoval se do rozestavěného domku a za manželkou a dítětem občas docházel. Manželka se zastávala své matky, v této rodině byl sám proti ostatním. Při zkoumání historie rodiny zjistil, že stejné poměry panovaly v rodinách tchýně i tchána, panují v rodinách manželčiných sester i v rodině tchýniny sestry – vždy se jedná o panovačnou manželku a slabošského muže, který ženě uhýbá a nakonec se uchýlí k alkoholu, někdy k nezvládnuté agresi. Je zřejmé, že silná matka ovlivňuje chování svých dcer, které tento vzor přenášejí do svých rodin.

Manželka se do opraveného domku odmítla nastěhovat, a protože velmi těžce snášel toto agresivní prostředí, využil možnosti odjet a vydělat si peníze. V roce 1991 odjel s vojenským kontingentem. V bývalé Jugoslávii se setkal s etnickou nesnášenlivostí, kde proti sobě stáli rodní bratři, kteří se dokázali ve své nenávisti zabít. Ženy zde byly považovány za služky, které nesmí o ničem rozhodovat a jen slepě plnit pokyny mužů, za neuposlechnutí často následovaly i fyzické tresty. V jejich kulturním prostředí bylo toto jednání považováno za normální, ale z našeho pohledu se jedná o domácí násilí na ženách. Je zřejmé, že toto prostředí, které bylo daleko agresivnější a násilnější než to, se kterým se setkával v rodině své

manželky, jeho psychiku neuklidnilo, ale naopak vedlo ho k přemýšlení nad smyslem života. Přehodnotil svůj vztah k manželce a synovi, ke kterým se rozhodl vrátit.

Po návratu z mise se situace v rodině manželky nezměnila, docházelo k dalšímu zhoršování. Byl rozhodnut požádat o rozvod, jelikož manželka otěhotněla, žádost nepodal, a prožil další čtyři roky v hádkách a nenávisti. Spory s tchánem a tchýní, kdy manželka stála na straně svých rodičů, došly tak daleko, že žádost o rozvod podal. Žádost přinesla silnou agresivitu ze strany tchánů, kdy tchán ho napadl kovovou tyčí a tchýně ho napadla nožem. Po vyřešení tohoto konfliktu se ho tchán pokusil zastřelit brokovnicí. Následoval rozvod a po něm bývalý tchán se svým zetěm ho opět napadli. Bývalá manželka mu neumožňovala styk s dětmi, a tím mu zabránila podílet se na jejich výchově.

Domníval se, že když si založí novou rodinu, vrátí se mu duševní klid. Seznámil se ženou o deset let mladší, ale jejich vztahu bránili její rodiče. Přes jejich odpor se po roční známosti vzali, ale zjistil, že se dostal do podobné rodiny, jako byla ta předcházející. Zde opět vládla tchýně, která šikanovala manžela. S manželstvím své dcery se nesmířila, pomlouvala ho dokonce i před jeho dětmi. Rozdíl byl ale v tom, že manželka stála při svém muži a děti si také svého otce nenechaly pomlouvat.

Toto manželství přispělo k zlepšení duševní rovnováhy. Bohužel po třinácti letech se manželství rozpadlo. Žena si našla mladšího muže. Přestože se tento muž ve svém životě setkal s velkým množstvím násilí, agrese, a nenávisti, nejde o domácí násilí, nevyskytuje se zde ani jeden z atributů domácího násilí.

Skutečný příběh nejmenované týrané ženy

Paní Iveta nebyla spokojena ve svém partnerství, protože partner nerad chodil do společnosti, pouze se věnoval jejich synovi, kdežto ona se chtěla bavit. Ve společnosti si našla nového přítele a během pár měsíců rozbila svůj vztah i manželství nového přítele.

Po dnech plných radostí s novým partnerem se v ráji začalo zatahovat. Z počátku báječný Honza začal ukazovat svou pravou povahu. Žárlivý, agresivní muž, který se rád napije. Po žárlivých scénách, které nejprve měly jen slovní podobu, se začalo přidávat i fyzické a psychické násilí. Následné omluvy, že už se to nebude nikdy opakovat, že za všechno může alkohol. Výkyvy nálad a nadměrné požívání alkoholu, kdy Ivetu vyhodil v mrazu na balkon a nechtěl ji pustit zpět do bytu. Jen díky mobilu, který měla u sebe, se dovolala kamarádky, která zavolala policii.

Zase uvěřila omluvám, slibům, sladkým slovíčkům a nechala se přemluvit ke koupi společného domu na hypotéku v jejím rodném městě, kde má spoustu kamarádů. Zde se Honza ukázal ve své pravé podobě – domácího násilníka. Žárlivé scény, bití, omezování osobní svobody. Přidalo se i psychické násilí, když Ivetě zničil dárky, které dostala od přátel, rodičů a syna. Věděl, jak velkou mají pro ni cenu. Ne hmotnou, ale citovou. Jeho agresivní chování se za dveřmi domu zhoršovalo. Navenek působil jako dokonalý, ohleduplný, starostlivý přítel, který Ivetu i jejího syna bezmezně miluje.

Fyzické napadání už nebylo jen pár facek, ale přišlo na řadu vážnější zranění, která si vynutila ošetření lékaře. Zmáčkнутý hrudní koš a plicní kanálky měly za následek měsíční neschopnost práce. A jak to v těchto případech většinou bývá, Iveta lhala o tom, jak ke zranění přišla. Při dalším z útoků jí zlomil čelist, a protože to bylo těžké ublížení na zdraví, lékaři informovali policii. Po návratu z nemocnice byl Honza zase dokonalý. Omluvy, prosby, sliby, že už se to opravdu, ale opravdu nikdy nestane. Pod vlivem slibů při výslechu na policii znova lhala o tom, jak přišla k úrazu, že jí to udělal nějaký cizí muž, když se v hospodě rvali.

Směla bydlet se synem v jeho pokoji. Ve svých náladách ji zakazoval užívat kuchyň, sporák, rychlovarnou konvici. Ona se synem se nesměla dívat na televizi v obývacím pokoji. Stále více pil, byl agresivnější a při pokusu o znásilnění Iveta zavolala policii, která Honzu vykázala na 10 dnů z domu. Po uplynutí 9 dnů Iveta požádala soud o prodloužení na 30 dnů. Soud Ivetě vyhověl. Po jeho návratu ho Iveta litovala a opět s ním začala žít. Dlouho to netrvalo a situace se opakovala. S Honzou se vzájemně stále více odcizovali, až si Iveta na dovolené našla dalšího přítele Kamila, přestože stále bydlela v domě s Honzou. Z domu se nechtěla odstěhovat, protože byl společným vlastnictvím Honzovým a jejím. Se společným bydlením a novým přítelem Kamilem zapříčinila další nadávky a fyzické napadání Ivety ze strany Honzy a výhrůžky, že jí jednou stejně zabije. Přesto to vydržela ještě další tři roky plné rvaček a policejních návštěv.

Iveta se při svém zamilování na nikoho neohlížela, ani na otce svého syna, který se synovi plně věnoval a bez něj trpěl, ale ani na syna. Syn slyšel všechny hádky a byl svědkem většiny rvaček mezi Ivetou a Honzou, což ho silně poznamenalo na psychice. Byl vzteklý, odmlouval, křičel, zhoršil se ve škole. Iveta mu chtěla pomoci a odvedla ho na psychologické vyšetření. Závěr byl, že má zajistit synovi klidné prostředí. To znamená odejít od Honzy, že chlapec by se mohl ještě zhoršit jak v chování tak i známkách ve škole. Protože od Honzy neodešla, synovo chování se zhoršovalo. K jistému zklidnění došlo po seznámení s Kamilem, který se mu začal věnovat: začal se synem učit do školy, ale

i navštěvovat s ním sportovní utkání, věnuje se mu ve volném čase. Jestli tyto negativní zážitky zanechají na synovi následky, ukáže až čas.

Tento příběh je typický ve všech znacích pro domácí násilí. Jedná se o dlouhodobé a opakované násilí, ke kterému dochází za zavřenými dveřmi. Jsou zde jasně rozdělené role násilníka a oběti, která jako vždy a ve většině případů násilníka omlouvá a hledá chyby hlavně u sebe samotné. Že ona je ta špatná, která udělala něco zle, a proto si zaslouží trest. Bohužel v naší společnosti stále existuje celá řada mýtů, týrané ženy se bojí o své situaci mluvit. Bojí se odsouzení ze strany své rodiny, kamarádů, společnosti. Většinou říkají, že jim to nikdo neuvěří a budou je obviňovat, že si to zavinily, a kdyby se chovaly jinak tak by se jim to nestalo. V průměru ženy dokážou vypovídat o domácím násilí až po 8 letech. Často si nebezpečí nepřipouští ani v případech kdy je jim přímo vyhrožováno zabitím. V tomto případě, ale i po fyzických útocích, opakujících se zraněních, by žena měla navštívit specializované pracoviště, kde ji odborníci poradí a pomohou vypracovat bezpečnostní plán.

Příběh seniorů

Třetí příběh je příběh dvou důchodců - 78 leté ženy a 81 letého muže, který je svou manželkou téměř od svatby týrán. Je příkladem u mužů velmi častého mechanismu psychického vytěsňování. Nevidí v sobě oběť a násilí si vůbec nepřipouští. Svou situaci popisuje způsobem, jako by vše, co se dělo, bylo v pořádku. Přesto jde o typický příklad týraného manžela.

Téměř od svatby nesměl vůbec vstoupit do ložnice a obývacího pokoje, jen na manželčino svolení či přání, aby v místnostech vysál koberce. Rovněž měl zakázáno si cokoli brát z lednice, pouze když mu do lednice připravila jídlo, směl si je vzít. Sám o své vůli si žádné jídlo nesměl bez dovození brát, a to ani v případě, kdy měl hlad.

Všechny peníze, které vydělal a nyní i důchod, jí musel odevzdávat, nedostával žádné kapesné, jen peníze na nákupy, které musel vyúčtovat do poslední koruny. Ze společných peněz mají ušetřeno asi 600 000,- Kč, ke kterým nemá dispoziční právo. Účet je veden jen na manželku a jejího dospělého syna z prvního manželství.

Vyhání jej z bytu, když se chce vykoupat nebo když přijde na návštěvu její syn. Byt je přitom v jejich společném vlastnictví. Za každého počasí chodí po venku nebo sedí před bytem, protože nemá žádné peníze, aby si zašel sednout do cukrárny nebo hospody.

Doma má zakázáno se převlékat a veškeré své oblečení má proto na lodžii v chodbě domu a ve sklepě, které mu slouží jako šatny. Manželka na něj velmi často křičí a v posledních letech jej i fyzicky napadá. Spí v kuchyni na gauči, ale přes den si na něj nesmí sednout ani lehnout.

V tomto příběhu se jedná o mnohaleté ponižování, zesměšňování, psychický teror, omezování jídla, ekonomického násilí, omezování osobní svobody. Muž všechny projevy domácího násilí trpělivě snášel a navíc manželku omlouval. Policii na domácí násilí upozornili sousedé, kteří je vyzorovali. Podnětem k oznámení jim byla skutečnost, že manželka odmítla pustit muže do bytu, když se vrátil po hospitalizaci z nemocnice.

Ani manželka tyto skutečnosti nedovedla ve své výpovědi na policii vyvrátit, pokoušela se je pouze vysvětlit a omluvit.

4 Diskuze

V rámci diskuze jsem si položila dvě základní otázky:

1. Opravdu přibývá případů týraných jedinců nebo se jedná pouze o medializaci jednotlivých případů?
2. Může být nárůst násilí způsoben dobou, ve které žijeme?

Ze studií etologie člověka je zřejmé, že násilí pro nás, jako živočišný druh, je v určité míře přirozené. Už od pravěku člověk musel bojovat o potravu, o místo kam složí hlavu. Bojoval o území, které buď chtěl osídlit a rozšířit si tak své teritorium nebo bránil již získaný prostor. Boj o budoucí partnerky.

Podle mého názoru je majetnický vztah mužů k ženám dán právě přírodou – samci jsou naprogramováni šířit své geny, co nejkvalitněji tzn., že si hledají nejkvalitnější samici s velkými nadry, protože takové nakojí děti; s útlým pasem, taková zrovna není gravidní a tu, která má široké boky, protože tato žena nejpravděpodobněji nezemře při porodu. Pokud ji najdou, už je jen jejich, plodí děti a starají se o ně (vlastně se starají o své geny) je to příspěvek pro další generaci, počet dětí a budoucích vnoučat. Pokud samice není moc kvalitní, jdou na kvantitu a rozsévají své semeno, kde se dá. Už ve Starověkém Římě bohatí muži měli vedle svých manželek spoustu milenek a s nimi také hodně nemanželských dětí. Středověký francouzský i anglický královský dvůr (a nejen ten) je protkán nevěrami s narozením mnoha nelegitimních potomků. Bohužel i v dnešní době, mezi svými známými a kamarády je hodně mužů, kteří jsou svým partnerkám nevěrní. Nejsem výjimkou, protože jsem se dozvěděla, že dnes už můj bývalý manžel mi byl nevěrný „měsíc“ po svatbě.

„Nejjednodušší verze strategie rodinný krb je tato. Samička sleduje samečka a snaží se vyzorovat znaky věrnosti a domácnosti předem. V populaci samců musí být variabilita v jejich předpokladech pro věrné manželství. Jestliže jsou samičky s to rozeznat jejich vlastnosti předem, mohou získat výhodu výběrem samců s dobrými vlastnostmi. Jeden způsob, jak toho může samička docílit, je hrát si na těžko dostupnou, být po dlouhou dobu zdrženlivá. Samec, který nemá dostatek trpělivosti čekat, až samička svolí ke kopulaci, asi nebude věrný partner. Tím, že trvá na dlouhé době zásnub, vyřadí samička nápadníky a nakonec se rozhodne pro toho, který prokázal svou věrnost a vytrvalost předem (13).

Každá kultura má svá přesvědčení i pravidla chování, která se na základě sociálního učení předávají dál na děti a to horizontálním nebo vertikálním přenosem (pravidla chování, mýty, rituály, hodnotové artefakty, literatura, umění, náboženství).

V evropském středověku si dívky většinou vybírat ženicha nemohly, ale vybírali ho rodiče. To ovšem platilo i pro ženicha. Děti nižšího postavení mohly volbu jejich budoucího partnera někdy trochu ovlivnit. Pro dcery a syny z královských rodů ovšem platilo, že partnery vybíral otec, který tak prosazoval své politické záměry. Středověk je celkem považován za období plné násilí, vražd, znásilňování, ale i mučení. Středověká společnost považuje používání násilí jako důležité k zachování cti nebo dobré pověsti jednotlivce bez ohledu na to, zda je to šlechtic nebo prostý člověk. Otázkou je nakolik se jedná o reálný pohled současníka na dobu středověku.

I další éry lidské civilizace jsou protkány násilím, které bylo a stále je pácháno na těch nejslabších jedincích dané kultury. Díky rozvoji technologií, která šla mílovými kroky vpřed, jsou bohužel lidé – ti tvorové živočišné říše – nejvynalézavější v tom, jak použít získané poznatky proti sobě. Jak vymyslet dokonalejší ubližování nejen v rovině fyzické, ale i psychické.

Podle mého názoru agresivnějšího chování přibývá. Má na to vliv nejen to, že rodiny nemají takovou soudržnost jako dříve, kdy generace spolu žily pohromadě. Děti viděly v každodenním životě, jak se jejich rodiče chovají ke svým rodičům. Naše babičky i dědečkové svým rodičům vykali, a bylo pro ně samozřejmě, že když něco potřebovali říci: „*Maminko, prosím Vás....*“ Mizí vzájemná úcta člověka k člověku. Opírám se o teorii Emila Durkheima o anomii.²

Krise, nezaměstnanost, sociální izolace, finanční problémy a nepříznivé životní situace, přispívají k většímu napětí v rodinách. Ovšem nejen toto je příčinou vzniku domácího násilí, to je podmíněno i dalšími faktory a vždy se jedná o souhrn vlivů, které k násilí vedly. Je to společnost, která je tolerantní vůči domácímu násilí. Patriarchální pohled na rodinu, kdy muž má rozhodovat, on je hlava rodiny. Tabuizace domácího násilí – přece nejde o násilí, ale jen o výměnu názorů. Lhostejnost okolí – co se děje u sousedů, mě nezajímá. Důležitá je také rodinná výchova, kde se jedná o transgenerační přenos násilných vzorců chování do dospělosti. Identifikace s agresivními vzory chování. Dominantní a násilnický otec

² Anomie - takový stav společnosti, kdy přestávají platit pravidla a normy. Je to oslabení norem a morálních hodnot.

většinou u dívek vyvolává ztotožnění se s rolí oběti. Také osobní charakteristika agresora má svůj velký význam, kde je zvýšená agresivita, závislost na návykových látkách (alkohol, drogy, herní automaty), psychické problémy, psychiatrické onemocnění apod.

Pro občanské sdružení Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR a.s., agentura STEM provádí dlouhodobé výzkumy v oblasti násilí v populaci obyvatel České republiky. V roce 2001 a 2006 kdy bylo vyzpovídáno 1690 respondentů starších 15 let (14).

Většina ví nebo tuší, co je pojem „domácí násilí“ znamená. Každý druhý člověk si myslí, že napohled slušní lidé se domácího násilí nedopouštějí a to o 13% méně než v roce 2001. Oběťmi domácího násilí se zpravidla stávají slabé a bojácné ženy si myslí o 7% více než v roce 2001. Oproti roku 2001 posílil názor o 23%, že násilí mezi partnery je společenský problém, který by měl řešit stát, 70% respondentů je přesvědčeno o tom, že ochrana napadené osoby je důležitější než stíhání násilníka, 95% veřejnosti je přesvědčena, že první atak má oběť přejít a neřešit, ale 30% respondentů doporučuje násilníka načas opustit. Každý druhý dotazovaný ví o nějakém násilí mezi partnery z doslechu a čtvrtina s tím má osobní zkušenost. 13% respondentů bylo obětí partnerského násilí, 1% bylo v roli násilníka. V porovnání s rokem 2001 se podíl obětí nezměnil, podíl násilníků klesl o 2%.³ Většina respondentů si myslí, že dnes se o problému domácího násilí více mluví (89%) více dělá pro jeho řešení (68%) a pomoc obětem je dostupnější (74%). V porovnání s rokem 2001 se k lepšímu změnilo především (14):

- Domácí násilí není okrajová záležitost, ale závažný společenský problém.
- Přesvědčení okolí, že k projevům násilí nemůže být lhostejné.
- Oslabení některých mýtů o domácím násilí.
- Příznivé ocenění přijatých opatření.

Na první otázku zda opravdu přibývá případů týraných jedinců nebo se jedná pouze o medializaci jednotlivých případů nelze najít v současné době uspokojivou odpověď, neboť prováděné výzkumy nemají přesnou vypovídací hodnotu pro jejich krátkodobé trvání. Pravidelná statistická šetření byla v zahraničí prováděna od 80. let, u nás až po roce 2000.

Může být nárůst násilí způsobeno dobou, ve které žijeme? Je druhá otázka, kterou jsem si položila. Po prostudování dostupných materiálů a statistik nelze jednoznačně stanovit,

³ Vzhledem k nízkým četnostem, je údaj o podílech násilníků pouze orientační.

že by dnešní doba vedla ke zvýšenému nárůstu násilí. Jedná se ve většině případů o přehnanou medializaci jednotlivých kauz. Tuto otázku bude možné přesněji zodpovědět nejdříve po roce 2020, kdy budou k dispozici přesnější dlouhodobé statistiky z prováděných výzkumů.

5 Závěr

Cílem mé práce bylo zjistit, jakým směrem se v dnešní společnosti ubírají vztahy mezi jednotlivci v rodině. Především mezi rodiči a dětmi, partnery a mezi jednotlivými generacemi. Žijeme v době, která se zaměřuje na negativní vlivy ve společnosti, hledání senzací a zdůrazňování násilí ve všech jeho podobách. Především zvýrazňování násilí působí na všechny generace a u mladých lidí mohou tyto negativní vzory vyvolávat snahu o napodobování. Při studiu podkladů jsem měla možnost se seznámit s odbornými výzkumy a porovnávat jejich výsledky s mými soukromými zjištěními. Rodina se za poslední desetiletí změnila z vícegenerační domácnosti na převážně samostatné rodiny s dětmi nebo samostatně žijící jednotlivce. Nové generace tak ztrácí možnost naučit se žít v úctě ke stáří, vzájemné toleranci a ohleduplnosti. To spolu s konzumní společností vede k sobectví, přehnanému individualismu a neúctě jeden k druhému.

Toto téma jsem si vybrala z toho důvodu, že jsem se měla možnost osobně poznat některé jeho formy, naštěstí jsem v sobě našla tolik vnitřní síly, že jsem dokázala v jeho pokračování zamezit a agresorovi v jeho dalším pokračování zabránit.

Má práce může poskytnout studentům i psychologům a psychiatrům informace o způsobech násilí, o jeho dopadech na jednotlivé účastníky, upozorňuje na nebezpečí, které hrozí obětem násilí, a koncentruje informace z různých zdrojů do uceleného přehledu.

Mně osobně má práce pomohla se zorientovat v problematice rodinného násilí, poznat jeho formy a nebezpečí, a měla jsem možnost seznámit se s mnoha osudy a příběhy, některé z nich u mých známých.

Přála bych všem lidem, aby se k sobě chovali slušně, a aby k domácímu násilí nedocházelo, a také bych přála této společnosti, aby se dokázala včas a v adekvátní míře s pachateli domácího násilí vypořádat, a také aby obětí domácího násilí bylo co nejméně.

Seznam použitých zdrojů

- 1) Násilí (definice). In Wikipedia: the free encyclopedia [online]. Dostupné z : <<http://www.cs.wikipedia.org/wiki/Násilí>> [cit. 2010-06-28].
- 2) NOVOTNÝ, O. - ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 3. přepr. vyd. Místo vydání: ASPI, 2008. 527 s. ISBN978- 80-7357-377-5.
- 3) POPP, T. *Ženy - postavení ve společnosti, domácí násilí*. In E-polis. cz [online]. Dostupné z: <<http://www.e-polis.cz/nezarazene-clanky/40-zeny-postaveni-ve-spolecnostidomaci-nasili.html>> [cit. 2012-03-22].
- 4) <http://domaci-nasili-seniori.sije.cz/>
- 5) UZEL, R. *Muži jako oběti domácího násilí*. In Novinky.cz [online]. Dostupné z: <<http://www.novinky.cz/zena/vztahy-a-sex/>> [cit. 2011-12-16].
- 6) UZEL, R. *Muži jako oběti domácího násilí*. Příloha Práva 13. 12. 2011.
- 7) CVACHOUŠKOVÁ, I. *Násilí v rodině : Muži týraní partnerkou*, 4. [online]. Dostupné z: <<http://www.prozeny.cz/deti-a-rodina/nasili-v-rodine/5711-muzi-tyrani-partnerkou>> [cit. 2009-10-26].
- 8) DUMOVSKÝ, DYTRYCH, MATĚJEČEK a kol. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. 1.vyd. Praha: Grada, 1995. 245 s. ISBN 80-7169-192-5.
- 9) SOUKUP, V. *Dějiny antropologie*. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2005. 677 s. ISBN 80-246-0337-3.
- 10) <http://www.aztekove.wz.cz>
- 11) BENEDICTOVÁ, R. *Kulturní vzorce*. 1. vyd. Praha: Argo, 1999. 223 s. ISBN 80-720-321-127.
- 12) HANÁKOVÁ, B. J. *S jak lehkým srdcem lze zabít v zajetí zlých duchů* [online]. Dostupné z: < <http://tezkorict.webz.cz/clanek.php?tid=muj-princ-zemrel-pujdes-s-nim>> [cit. 2012-02-27].
- 13) DAWKINS, R. *Sobecký gen*. 2. vyd. Oxford University Press, 1989. 136 s. ISBN 80-204-0730-8.
- 14) STEM pro Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR, 2006.
- 15) ŠIMÍČKOVÁ – ČÍŽKOVÁ, BINAROVÁ a kol. *Přehled vývojové psychologie*. 2. vyd. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. 175 s. ISBN 978-80-244-2141-4.

STEM, s.r.o. - Středisko empirických výzkumů |
Sabinova 3 | 130 02 Praha 3 |
tel + 420 284 019 222 | fax + 420 284 019 101|
vaclavik@stem.cz | www.stem.cz |

Souhlasíme i s použitím citací.

Petr Václavík
výkonný ředitel

Bílý kruh bezpečí, o. s.
U Trojice 2, Praha 5
tel.: + 420 257 317 110 + 420 257 317 110
tel./fax: +420 251 512 299 +420 251 512 299
www.bkb.cz

Souhlasím s použitím dat agentury STEM v bakalářské práci p. Dagmar Malé

Mgr. Petra Vitoušová
Prezidentka

Přílohy

Příloha 1: Kazuistiky

Kazuistika 1

Začíná v roce 1985, kdy jsem se seznámil s mojí první ženou, bylo to v době, kdy jsem studoval na vojenské škole a dojížděl jsem jedenkrát až dvakrát měsíčně na sobotu a neděli. Neměl jsem tak možnost poznat, jak to v rodině mé velké lásky chodí. A co si budeme říkat, láska bývá slepá. V mém případě úplně v roce 1988 jsem odpromoval a nastoupil na útvar k západní hranici, bránit vymoženosti komunismu před vrahy ze západu. Za svou milou jsem se dostal tak jednou za čtvrt roku, a to její rodina se mnou hrála betla, chovali se k sobě navzájem i ke mně úplně fantasticky, takže jsem nepoznal, co se v této rodině děje. A pak přišel převrat, na jaře devadesátého roku jsme se vzali, můj útvar byl zrušen a mě čekalo převelení. Už když, jsem své ženě tuto zprávu telefonoval, zaslechl jsem komentář její starší sestry, teď už mé švagrové, že je zvědavá, jak to všechno dopadne.

Po nastěhování k jejím rodičům jsem podal žádost na vojenskou správu o přidělení služebního bytu. Když jsme to oznámili jejím rodičům, tchyně prohlásila, že její dcera zůstane doma a můžeme si opravit domek po dědečkovi. Oba domy, tchánův a dědův totiž spolu sousedily a měly společný průjezd. Nechal jsem se umluvit a žádost o byt jsem stáhl. Už po několika dnech začaly na povrch vyplouvat problémy v rodině, tchán měl velice výrazné sklony k alkoholismu, zajímalo ho jen rybaření, myslivost a hospoda, a tyto tři záliby dokázal mistrně kombinovat tak, aby doma nemusel nic dělat. Tchyně šéfovala své domácnosti, domácnosti své starší dcery, mluvila do domácnosti svých dvou sester a snažila se zpočátku nenápadně šéfovat i u nás. Já jsem se intenzívně pustil do práce na domku, protože jsem chtěl co nejdříve bydlet ve svém, abych nemusel poslouchat jejich neustálé hádky a rozepře. Jejich manželství se navenek tvářilo jako úžasné a harmonické, ale ve skutečnosti to byl neustálý kolotoč hádek a naschválů. Já nemám rád hádky, protože u nás doma nic takového nebývalo, zatímco tady se do hádky dokázali postupně zapojit tchán, tchyně, švagrová, švagr i moje žena, zatímco já jsem mizel na stavbě. Do toho se občas přidala i sestra tchyně, která byla stejné povahy, ale měla to štěstí, že její muž byl usměvavý dobrák a nechal si všechno líbit.

Tchyně postupně zmanipulovala moji ženu tak, že dělala všechno podle jejích rad, které nebraly v potaz naše snahy, a moje žena se stále častěji stavěla na stranu svojí matky proti mně. A do toho se nám narodil syn. Měl jsem z miminka radost, navíc jsem byl v práci

ustanoven na vyšší funkci, takže jsem mohl být šťastný, ale nějak mě to přestávalo bavit. Naivně jsem si myslel, že je možné se s rodiči dohodnout, domluvit si nějaká pravidla komunikace a jednání, určit mantinely, ale byl jsem v celé rodině jediný, který ty domluvy dodržoval a respektoval. A když jsem trval na tom, aby i všichni ostatní dělali totéž, se zlou jsem se potázel – celá rodina se jako jeden obrátila proti mně. Zůstal jsem na všechno sám, a naschvály nebraly konce. Jednoho dne jsem potkal člověka, který mi vysvětlil, že umí léčit, že rozumí zvířatům i rostlinám, a také mi vysvětlil, proč se to všechno v tom domě děje. Podle něj se jednalo o rodový syndrom nešťastné matky, a všechny ženy si tento cejch nesly celým životem. Když jsem se začal blíže zajímat a historii jejich rodiny z matčiny strany, zjistil jsem zajímavé skutečnosti – v jejich rodině se rodily samé ženy, všechny měly problémová manželství, jejich muži je fyzicky týrali, naopak ženy muže týraly psychicky, neustálým vyčítáním, hádkami a provokacemi je všechny postupně dovedly k alkoholismu a agresí. Bylo to hrozné zjištění, ale jak jsem si vzpomínal na manželčina dědečka, kterého jsem si pamatoval ještě z doby, kdy jsme spolu se svou ženou začínali chodit, tak on jako řezník chodil každou sobotu po zabijačkách, zatímco jeho manželka celý den proležela na gauči, a když se večer vrátil, tak neměl ani večeri, což ho naštvalo a podle stupně své opilosti ji zbil nebo něco v domácnosti rozbil. A když se k tomu nachomýtl jeho dvě dcery, strhla se pěkná mela. Děda byl od rány, ale proti třem furiím, měl co dělat, aby se ubránil.

A stejné to bylo i v rodině tchána. On nebyl žádný pracant, kde mohl, tam se práci dokázal vyhnout, to už musela tchyně opravdu tlačit a naléhat, aby něco udělal, a stejně měl vždycky plno výmluv a řečí proč to nejde, ale jak mohl tak zmizel do hospody, a po návratu začala Itálie nejprve hádka, pak létalo nádobí a nakonec se do sebe pustili, moje žena stála při mamince a po mně chtěla totéž, což mi vadilo a hádkám jsem se vyhýbal, stejně tak jsem nechtěl být rozhodcem jejich sporů. Když jsme ještě bydleli u nich v patře, chodili se pravidelně večer hádat k nám, a vždycky to bylo v době, kdy náš malý usnul. Jednou jsem toho měl už dost a všechny jsem vyhodil z pokoje s tím, že kluk potřebuje v klidu spát, ať se jdou hádat dolů. Nakonec mi všichni předhodili, že budu držet hubu, protože u nich mohu bydlet, na to jsem reagoval tím, že u nich bydlet nemusíme, že dostanu vojenský byt a ať si s barákem dělají, co chtějí, že se další den stěhujeme pryč. Rázem byl klid, ale příslovečný klid před bouří. Tchyně změnila taktiku, přišla za mnou, jestli bych se s ní mohl pomilovat, já jsem v té době už moc dobře věděl co je zač, že drží s několika doktory, a dokonce i s vlastním zetěm, když její starší dcera onemocněla a byla dlouhodobě hospitalizovaná v IKEM v Praze. Já jsem její návrh odmítl, ona nelenila a za tepla šla za tchánem, že jsem jí dělal návrhy. A už

jsme byli v sobě, prát jsem se s nimi nechtěl, ale dostat výprask taky ne. Dopadlo to nakonec tak, že jsem bydlel v rozestavěném domku a občas jsem se viděl se synkem a ženou, ta ale o stavbu nejevila zájem a i po dokončení se několik měsíců odmítala nastěhovat do našeho. V tu dobu jsem využil možnosti odjet na misi.

V roce 1991 mi armáda nabídla možnost účastnit se zahraniční vojenské mise v bývalé Jugoslávii a vydělat nějaké peníze. Protože jsem v té době rekonstruoval náš rodinný domek, nabídku jsem přijal a odjel jako velitel čety a ženista pyrotechnik. Jeli jsme v podstatě nepřipraveni, nedostatečně vybaveni, protože do té doby naše armáda nikdy nic takového neorganizovala a nikdo si nedokázal představit, co nás tam čeká. Po počátečním rozkoukání jsme začali plnit úkoly, především budování opevněných pozorovacích a strážních stanovišť, strážní službu, odminování prostor a budov a snažili jsme se i pomáhat lidem v oblasti války opravami jejich obydlí, cest a mostů.

Nejhorší na celém konfliktu byla etnická nesnášenlivost, po dobu života prezidenta Tita potlačovaná policejní mašinerií, která po jeho smrti vypukla naplno. Bohužel to neprobíhalo jako u nás, kde se Československo rozpadlo na dva samostatné státy bez větších problémů, ale vypukly nejprve místní šarvátky, po kterých následovaly přestřelky, až vypukla válka. Hlavním jádrem sporů bylo rozhodnutí, kdo ke komu patří, protože po čtyřiceti letech po válce se jednotlivé národnosti promíchaly, a najednou stály proti sobě, a nejhorším byly sváry v jednotlivých rodinách, kdy proti sobě stáli třeba i rodní bratři, protože každý byl najednou jiné národnosti. A do toho vstupovala nenávist proti okupantům, protože si chtěli svoje problémy řešit sami, nestáli o naši pomoc.

Po seznámení s prostorem působení jsme se snažili seznámit s místním obyvatelstvem, což bylo dost složité, protože jsme se museli vyhnout debatám o správnosti války, o právu na jejich samostatnost. Každé etnikum mělo své zvláštnosti, ale u většiny z nich byla žena považována za služku, levnou pracovní sílu, která musí poslouchat hlavu rodiny, bez odmlouvání plnit všechny domácí povinnosti, a při neuposlechnutí dosti často následovaly i fyzické tresty. Ženy nesměly jakkoli odmlouvat nebo odporovat, protože ve většině případů následovalo bití. My vojáci jsme měli zakázáno se bavit na veřejnosti se ženami, protože hrozilo, že se jejich manžel nebo bratr na nás vrhne s nožem nebo po nás začne střílet, aby chránil její čest. Do toho vstupovala válka, kdy muži nebojovali jen mezi sebou, ale snažili se ovládnout území a místní obyvatelstvo krutě mučili. V tom vynikali Srbové, kteří ženy velice rádi mučili a znásilňovali a nakonec je popravovali do masových hrobů. Bylo to hrozné, když jsme narazili na pozůstatky takového vraždění.

Po mém návratu a po nastěhování však problémy nekončily, tchánovci si pletli naše-vaše, klidně se večer přišli hádat k nám, ale se zlou se potázali, byl jsem ve svém a letěli všichni i s mojí ženou s tím, že tady jsem doma já a jejich hádky poslouchat nehodlám. Stal jsem se černou ovčí rodiny, nikdo se mnou skoro nepromluvil, naschvály rostly, a mě postupně docházela trpělivost. Když jsem svojí ženě navrhl, abychom odešli a zachránili svoje manželství, prohlásila, že od maminky neodejde, a že je stejně těhotná, a já bych přece od dvou dětí neodešel. Bohužel měla pravdu a já jsem prožil další skoro čtyři roky v hádkách a zlobě ze strany jejich rodiny. Nakonec mě to přestalo bavit, podal jsem žádost o rozvod. Pak to začalo – jednoho večera mě tchán napadl kovovou tyčí, přerazil mi lopatku a rozbil hlavu a tchyně po mě šla nožem – s problémy jsem se ubránil, ale stejně se to otočilo proti mně a byl jsem rád, že jsem nebyl trestně stíhán za napadení, protože šetření prováděl bratranec ženy a proti mně stály tři stejné výpovědi. Naštěstí protokol u doktora, a otisky na tyči i noži jasně dokazovaly, kdo koho napadl. Než se mi rány zahojily, bydlel jsem v kasárnách, ale po návratu domů hádky pokračovaly až do chvíle, kdy se mě tchán pokusil zastřelit brokovnicí. Mým štěstím bylo, že jsem sloužil několik let jako parašutista a měl jsem rychlé reakce, jinak jsem byl mrtvý. Tím okamžikem skončilo moje manželství a následoval rozvod. Problémy tím ovšem nekončily. Tchyně šla proti mně svědčit u soudu, kde jsem byl podle jejího svědectví děvkař, násilník a alkoholik. Naštěstí ji můj právník dokázal vytočit tak, že byla jako svědek vyloučena a naše manželství bylo rozvedeno. Jejich nenávisť ke mně tím ale neskončila, jednoho dne večer si na mě počkali tchán se švagrem a chtěli mi pocuchat fasádu, dopadlo to ale přesně naopak a v nemocnici skončili oni, naštěstí jsem měl několik svědků, kteří mi potvrdili mou nutnou sebeobranu. K dětem jsem nemohl, bývalá žena si je vzala jako rukojmí a dvanáct let jsem je neviděl. Po rozvodu spory gradovaly, nekonečný kolotoč trestních oznámení, exekucí a soudů se žádostí o zvýšení výživného, bohužel naše soudnictví už předem staví rozvedeného muže do role viníka a v podstatě neexistuje možnost jak se bránit, jedině nové manželství.

Po rozvodu jsem si našel přítelkyni a po roce jsme se vzali. Bohužel jsme ani jeden neodhadli její rodiče, kteří se stavěli proti tomu, aby si jejich jediná dcera vzala o deset let staršího rozvedeného muže. Matka už před naší svatbou vymýšlela důvody, proč se nevzít, ale nakonec jsme si prosadili svou. To jsme nemohli tušit, co nás čeká. Její matka s otcem spolu žili jenom proto, že spolu v mládí měli dceru, jinak si spolu celá dlouhá léta neměli co říct. Tchyně tchána šikanovala, doslova terorizovala, a tchán před ní prchal do práce nebo na zahrádku. Tchyně se pokoušela stejným způsobem ovlivňovat i moji ženu, tvrdila jí, že od

ni stejně odejdu, že jí nechám i s dítětem, a že nakonec skončí u nich. Když se nám narodil syn, jejich první vnuk, tak už v porodnici prohlásila, že to není jejich vnuk, ale jenom Kuba. Čtrnáct měsíců jim trvalo, než jsme se začali opatrně navštěvovat, tchýně vždycky „zahustila situaci“ nějakou provokací a pak se snažila to napravovat. Měla smůlu, protože my jsme se ženou drželi při sobě. I při nepřiliš častých návštěvách bylo patrné, jak jejich vztah nefunguje, tchán přijel z práce, měl připravenou večeři, kterou snědl, a tchýně mu začala vyčítat, že se přejídá, že je tlustý. Ten potom šel a všechno jídlo vyzvrátil do záchodu.

Když se jim v mládí narodila dcera, tchýně nechala tchána spávat ve vedlejším pokoji, kde spávala občas i její mladší sestra, a chodila je kontrolovat, jestli spolu náhodou něco nemají. Celých třináct let jsem jí nestál za jediné slušné slovo, od ní jsem na svou osobu slyšel jen samé narážky a urážky ve stylu ani mladý ani starý, neperspektivní, neschopný, budižkničemu, podvodník s falešným diplomem. Na druhou stranu kdykoli potřebovali s něčím pomoci nebo poradit, to jsem byl dobrý. Smířil jsem se s tím, ale nechtěl jsem, abychom se spolu nebavili, už kvůli našim dětem, nechtěl jsem je připravit o babičku a dědu. Bohužel jejich antipatie ke mně šly tak daleko, že mě začali pomlouvat i před dětmi, kde ale narazili, protože děti si to nenechaly líbit a přestaly za nimi chodit. Náš vztah skončil na tom, že si žena našla v práci přítele a dala se s ním dohromady, takže jsme se po třinácti letech manželství rozvedli.

V posledních dvou letech jsem se dal dohromady s mými dětmi z prvního manželství, snažíme se dohnat, co se dá, být spolu, seznámil jsem je s jejich mladšími sourozenci, skamarádily se. Bohužel, druhá žena si to nepřeje a brání tomu, aby se děti stýkaly, stejně tak brání mně, abych mohl navštěvovat svoje mladší děti.

K dětem z prvního manželství se dostal až po 12 letech, kdy synovi bylo už 19 let a dceři 15 let. Přesto, že je v Lize za práva otců, proběhlo mnoho soudů o pravidelné návštěvy otce u dětí, tak přes všechny rozsudky mu matka s dětmi styk nedovolila a dělala vše proto, aby je neviděl a neměl možnost se s nimi setkávat a tak se více či méně podílet na jejich výchově. Bohužel v současné době probíhá stejný kolotoč soudů o styku s dětmi z druhého manželství kde synovi je 12 let a dcera má 8 let. Protože matka ví, jak moc otcí záleží na dětech a chce se stále podílet na jejich výchově. Tak tím, že brání jejich styku, ubližuje jak otcí, tak daleko více dětem.

Kazuistika 2

Budu se pro tento svůj příběh jmenovat třeba Iveta. Mám 38 let a 11 letého syna. Můj život by se dal přirovnat k normálnímu, kdyby se nestalo celkem pár smutných věcí. Jsem celkem normální žena, která si myslela, že ví, co od života chce a se vším zlem si dokáže poradit.

Moje dětství bylo suprové a rodiče mě vychovali, jak nejlépe uměli, a za to jsem jim moc vděčná. Ve většině případů mi věřili, od svých 14 let jsem si mohla dělat skoro všechno, co jsem chtěla. Tedy v rámci slušného chování. Hlavně tatínek, ten je do dnešní doby spíše kamarád než rodič.

Do táty svého syna jsem se zamilovala, když mi bylo 18 let. Pár let jsme spolu chodili, než se narodil syn. Koupili si byt a celkem šťastně jsme si žili. Jenže, já mám dost výbušnou povahu, ráda se bavím, a pokud možno snažím o všem mluvit a vyřešit. Jsem vznětlivá, a mockrát řeknu něco, co mě později mrzí, a snažím se to napravit. Bohužel to už kolikrát nejde vzít zpět. Můj přítel byl klid'as, vzorný tatínek a já si to vůbec neuvědomovala. Chtěla jsem „žít a bavit se.“ Mohla jsem chodit, kam jsem chtěla. A on se bez problémů postaral o našeho syna. Když jsem chtěla někam jít, tak mi řekl, ať jdu třeba s holkami, a on bude doma se synem. Pokud jsem chtěla s ním něco řešit, a hlavně mluvit, tak mi ve většině případů řekl: „ Máš ve všem pravdu,“ a tím to skončilo. Byl takový, ale mně to vadilo. A proto jsem se bezhlavě zamilovala do jiného. Budu mu říkat Honza.

Byl to můj kolega z práce, byl úžasný. Černovlasý s delšími vlasy, který byl zábavný, a uměl svým chováním zapůsobit na ženský. Vždy jsem na něj hleděla s obdivem, že on je ten pravý a s ním bych chtěla být. A stalo se. Jeli jsme s kolegy z práce do vinného sklípku a on přišel také. Moje srdce hned poskočilo, už jsem z něj nespustila oči. Ve sklípku jsme se seznámili, a už se od sebe nehnuli. V té době byl ženatý a měl dceru. Myslím si, že i on se zamiloval do mne. Říkal mi, jak mu to v manželství neklape, jak je nešťastný. Začali jsme spolu chodit, měnit si směny, abychom byli co nejvíce spolu. Pokud to nešlo, tak jezdil za mnou do práce nebo domů. Často jsme chodili do hospod, protože nebylo kam jít.

Poznala jsem jej v březnu, v srpnu jsme už spolu bydleli v podnájmu i s mým synem. Tímto svým (a teď už vím) neuváženým krokem jsem ublížila spoustě lidí. Otec od mého syna byl na tom velice špatně, musel chodit 2 krát týdně k psychologovi. Vyhrožoval sebevraždou, plakal, prosil, sliboval, ale já jsem byla slepá a hluchá. Byla jsem přece zamilovaná, chtěla žít. Vůbec jsem si neuvědomovala následky. Jak moc jsem mu ublížila, protože jsem mu vzala

syna, kterého miloval. Podnikal s ním výlety, učil jej jezdit na kole, hrát tenis, fotbal. A já jsem to vše hodila za hlavu. I teď, když o tom píš, mám v očích slzy.

Začala jsem žít s Honzou. Byla jsem pyšná, že je mým přítelem a patří ke mně. Představila jsem jej svým známým a čekala, že z něj budou nadšeni jako já. Ale omyl. Nebyli tak zaslepeni jako já, rozhodně neměli na očích růžové brýle. Kolikrát mi řekli, že je na něm vidět jaký je frajírek atd. Nikomu jsem samozřejmě nevěřila, tvrdila, že to není pravda. Občas jezdím do Žiliny za tetou a strýcem, které беру jako své druhé rodiče. Strýc je bývalý policista, který dlouhá léta sloužil u kriminální policie. Vyšetřoval různé delikventy, a můžu říci, že se dokonale vyzná v lidech. Během chvilky umí odhadnout povahu člověka. I mého Honzy. Jeho slova byla, že je to zlý, agresivní člověk. Ani jemu jsem nevěřila.

Na začátku našeho soužití bylo vše krásné. Žádné hádky, jen šťastný život. Dokázali jsme prokecat celou noc a mluvili jsme úplně o všem. Na rozdíl od synova tatínka. To byla další věc, která mi na něm hrozně imponovala. Pak se to začalo nějak kazit. Dodnes nevím proč. Určitě mám na tom svůj podíl viny i já. Hrozně na mě žárlil, chtěl mě mít jen pro sebe. Jenže já jsem společenská a ráda se bavím, a to nemohl skousnout. Přiznávám, že když se to začalo kazit, tak velkou roli sehrál i alkohol.

Zpočátku to byly jen obyčejné hádky, takové o ničem, kdy jsme si na druhý den, pokud byl doma, o tom promluvili a vše uvnuli. Honza, když se naštvál, tak se sebral a šel pryč na několik hodin, někdy i na celou noc. Bylo to jak na houpačce. Bydleli jsme spolu v podnájmu, a mockrát jsem si myslela, že na nás kvůli hádkám zavolají policii. Co na to syn, a jak mu muselo být, tak to si vážně už nepamatuji. Bylo mu smutno za tatínkem, a já myslela sobecky jen na sebe. Náš křik a řev byl slyšet až na schodiště, a chudák syn ležel ve vedlejším pokoji. A já zapomněla, že kvůli nám snad ani nespí. Ležela jsem v posteli a Honza byl v kuchyni, opět jsme se hádali. Přišel ke mně, uchopil za kotník a začal tahat z postele ven. Měla jsem z toho vymknutý kotník a pár modřin. Ale znova se to mezi námi uvnulo. Při jiné hádce mi roztrhal pár kusů oblečení, na druhý den mi dal peníze na nové. Vše bylo pod vlivem alkoholu. Někdy, když byl opilý, tak usnul tak tvrdě, že se nevzbudil ani na záchod a prostě se počůřal do postele. Ráno se omlouval a vše uklízel. Jeho agresivní povaha se začala postupně projevat. Na jeho otázku, zda si jej vezmu za muže, jsem odpověděla: "NE". Držel v ruce ovladač od televize, ze vzteku, že jsem odpověděla NE, s ním mrštil takovou silou o parkety, že se rozsypl na kousky a nikdo ho už nedal dohromady.

Jeli jsme do Žiliny. Hrozně se tam opil, usnul a opět se nevzbudil na záchod. Tak jsem to tajně sušila a čistila, protože jsem se moc před tetou a strýcem styděla. Když se po několika hodinách vzbudil, šel na WC, ale tam nedošel a tak si ulevil na chodbě do rohu, v domnění, že je na záchodě. Myslela jsem, že se propadnu hanbou do země. Samozřejmě jsem mu vynadala, a on, jak to měl ve zvyku, se sebral, nechal mě tam, a sám odjel domů. Bylo mi hrozně. Když jsem na druhý den přijela domů, choval se, jako by se nic nestalo.

Jednou jsme jeli do Žiliny na silvestra. Bylo to super, do doby než měl svou hladinu. Začal být protivný a na všechny slovně útočil. Tak jsem jej vzala na procházku, aby se uklidnil. Šli jsme k Váhu. Voda byla tehdy obrovská a plná plujících ker. Když jsme byli pár metrů od břehu, rozběhl se k vodě, že do ní skočí. Šla jsem za ním, co to šlo, ale pokaždé, když jsem se chtěla přiblížit, křičel, že pokud udělám další krok, tak tam skočí. Musím podotknout, že jsem byla v riflích a do půli stehů zabořená do sněhu. Trvalo to skoro hodinu, pamatuji si, jaká mi byla zima a taky ten strach, že tam opravdu skočí. Teď vím, že je slaboch a nikdy by to neudělal. Měla jsem se otočit a odejít. Nechat jej tam, ať si dělá, co chce. Nedokázala jsem to. Vrátili jsme se společně, tetě jsem lhala, že je vše v pořádku, ale na otázku, proč mám úplně promočené kalhoty, jsem ji nedokázala odpovědět.

Po návratu domů se opakovaly jeho výkyvy nálad a požívání alkoholu. Měl zase něco v sobě, bylo to v březnu a venku hrozná zima. Stála jsem u otevřených balkonových dveří, nevím proč, ale chytil mě za vlasy, vyhodil na balkon a zavřel dveře, šel spát. Stála jsem na balkoně v krátkém tričku a mobilem v ruce. Dost dlouho jsem klepala na dveře, aby mi otevřel, nic, byl úplně tvrdý. Volala jsem na sousedy, že přelezu přes druhý balkon, ale nepustili mě. Tak jsem zavolala kamarádce, a ona policii. Naštěstí nebyly zamnuté vchodové dveře, tak přišli k nám. Honzu vytáhli z postele, mě pustili dovnitř. Tvrdil, že nic neudělal, že dveře na balkon zabouchl průvan. Samozřejmě mu nevěřili. Byl z toho přestupek, ale já to na MÚ stáhla, že se polepší, že to byl jen zkrat. Byla jsem pěkně hloupá. Přesto, že mě tohle vše mělo varovat, jsme si společně vzali úvěr a koupili rodinný domek na vesnici, odkud pocházím.

Mám zde spoustu známých a přátel, tak jsem Honzu se všemi seznámila. Ale opět se opakovalo to co dříve. Že není dobrý člověk, že je zlý. Proto do jejich kolektivu vůbec nezapadl. A nechtěli, abych s ním za nimi chodila. Znali mě dlouho a měli rádi. Šli jsme jednou za nimi do hospody, a potkala kamaráda, kterého jsem dlouho neviděla. Tak mě objal, dal pusku, nic víc. Doma jsem dostala pořádnou facku. Ráno jsem si myslela, že se omluví, ale bylo to ještě horší. Shodil mě na zem a začal škrtit, že jsem děvka a dělám mu v hospodě

ostudu. Jeho otisk rukou jsem měla na krku asi týden. Nejde jen o to, že mi fyzicky ubližoval, ale začal i psychicky. Začala jsem se ho hrozně bát. Byl zlý, nadával mi, zničil mi občas věci, které pro mě hodně znamenaly. Dárky, které jsem dostala k narozeninám. Bylo mi to jedno. Jen ať mi ublíží, nepomáhal mi se synem, byl to přece parchant, jak několikrát řekl. A tím mi ubližoval ještě více. Syn jej už také neměl rád a nemá dodneška. Nikdy ho nevzal na fotbal nebo na bazén. Mě několikrát zamkl, byla jsem zamčená někdy více hodin a on se dobře bavil. Pamatuji si, jak jsem byla na dvoře a řekla jsem mu, že bychom měli vrátit mým rodičům peníze, které jsme si od nich půjčili. Chytl nerva, šel pro ty peníze, a začal je házet po zemi, vylezl na balkon a začal na ně močit. Stála jsem tam, hleděla na něho, brečela. Pak sešel dolů a oblečení, které jsem měla na sobě, ze mě začal strhávat. Dost to bolelo. Stála jsem na dvoře, na sobě jen cáry oblečení, bála se jít dovnitř, že tam bude čekat a opět mi něco udělá.

Jeho agresivní chování se stále zhoršovalo, nikomu jsem nic neřekla, bylo mi trapně. Podotýkám, že v práci se choval ke mně stále hezky. Byl milý, vše zařídil. Všichni mi říkali, jaké mám štěstí, ale nikdo nevěděl, co se děje u nás doma za zavřenými dveřmi. A ani by mi to nevěřili. Vždyť viděli, jaký je pan úžasný.

Už ani nevím, za co mě trefil otevřenou dlaní do hrudníku. Byla to strašná rána. Musela jsem jít k lékaři, a tam zjistili, že mi zamáčkl hrudní koš a plicní kanálky, a proto nemohu skoro dýchat. Byla jsem na neschopence skoro měsíc. Moc to bolelo a nemohla jsem skoro ani spát. U lékaře jsem pravdu neřekla. Tvrdila jsem, že jsem byla opřená o zábradlí a synovec mi skočil ze strany na záda. Tak jsem opět lhala a kryla ho. On si toho vůbec nevážil, byl si jistý, že když udělá cokoli, tak se mu nic nestane. Byli jsme se svými známými na pivě. On odešel se známým, já tam zůstala sedět s kamarádkou. Přišla jsem domů později. Dostala jsem pěstí, a mám okno. Pamatuji se, že jsem utekla a přespala u známých. Měla jsem nateklou pusku a nemohla mluvit. Jen šišlala jako malé dítě. Do dnes si pamatuji, jak mi z pusy tekly sliny, nemohla jsem tomu zabránit. Ráno jsem se přišla domů ukázat, co mi udělal. Hrozně se tím bavil, smál se, že nemohu ani mluvit. Jela jsem na chirurgii, kde jsem se po vyšetření dověděla, že mi zlomil čelist. Musela jsem jet do Olomouce na zubní, kde mi čelist kompletně sdrátovali. Protože to bylo těžké ublížení na zdraví, informovali policii.

Nemohla jsem vůbec nic jíst, jen mixované polévky a jogurty. Honza mi několikrát volal, protože nevěděl co se mnou je. Moje sestra mu napsala SMS, ve které mu moc vynadala. Ta sprostá slova tady nemohu ani napsat. Od té doby jej neviděla a ani s ním nemluvila. A také u nás kvůli němu nebyla. Jen vyslovím jeho jméno a zvedá se mi žaludek. Když jsem přijela z nemocnice domů, tak Honza byl „opět“ úplně zlatý. Omlouval se, prosil.

No a já opět naivně uvěřila. Přiznal se svým rodičům, co mi udělal, ti mu vynadali a Honza slíbil, že už nikdy nic takového neudělá. Bylo mi hrozně. Nemohla jsem mluvit, a když jsem viděla někoho jíst například obyčejný chléb, od hladu jsem brečela.

Pak u dveří zazvonili policajti, kteří vyšetřovali, kdo mi to vlastně udělal. No a já, protože jsem stále byla slepě zamilovaná, zalhala. Že jsem šla sama večer z hospody a tam, mě chytil nějaký cizí chlap a jak se po mě ohnal tak tím mi tu čelist zlomil. Řekli mi na rovinu, že mi nevěří, že ví, že to udělal Honza, ale pokud jej budu krýt, tak s tím vůbec nic neudělají. Já jej kryla. Tak to uzavřeli jako nevyřešený případ. A byl nějaký čas klid.

Znova se začala stupňovat jeho špatná nálada, nadávky, dělání naschválnů. Když se něco takového dělo, šla jsem se synem spát k rodičům, nebo ke známým. Rodiče to kolikrát ani nevěděli. Nechtěla jsem jim znova přidělavat starosti. Syn byl už tak vycvičený, že stačilo říci, honem si potichu obuj boty a počkej na mě. Byl jak myška. Bylo mi jej líto a pořád je. Jak jsem mu svou naivitou, slepou láskou, růžovými brýlemi zkazila dětství. Samozřejmě se Honzy bál a to mu vydrželo do dnešní doby. Hrozně moc udělá s člověkem psychické ubližování.

Když jsme koupili dům, tak skoro vše platil Honza z peněz za prodej bytu. Věčně jsem měla na talíři, že to udělal kvůli mně a já si toho nevážím. Koupil i kuchyň. A v rámci ubližování mi několikrát zakázal kuchyň používat, sporák, rychlovarnou konvici. Tu jsem si pak pořídila, abych si mohla uvařit kávu, synovi čaj. A vůbec jsem nevařila. Jednou, snad už pomalu v noci mě vzbudil, ať si z linky vyklidím všechny svoje věci, nebo je vyhodí ven. Vstala jsem a šla balit své věci. Honza se u toho královsky bavil. Já brečela, syn naštěstí spal. Hodně času jsem byla se synem v pokoji, měl tam svou televizi, protože v obývacím pokoji jsem se já a pak už ani syn dívat nemohli. Televize byla také Honzy. Chodil za mnou do pokoje, a i před synem na mě třeba hodinu chytal. Jednoduše mě osahával, stále jsem mu říkala, aby toho nechal, ale on se jen smál.

Pokoj je v patře a stačilo, že jsem slyšela, že jde po schodech, začala jsem se klepat. Měla jsem stavy, že bych se bývala asi i zabila nebýt syna. A zase byl klid. Bohužel Honza má rád alkohol. Nevím, zda jsem to už říkala, ale nemá problém vypít litr tvrdého alkoholu nebo dva litry červeného vína za den.

Hodně pil i v práci. Místo v 19 hodin přijel třeba ve 22 hodin, a já poslouchala, jestli náhodou nejde za mnou. Srdce mi bylo jako splašené a mockrát jsem pro jistotu celou noc nespala, aby mě nepřekvapil. Byla jsem stále ve střehu. Proto mi začaly problémy se srdcem.

Mám arytmií, a čeká mě operace. Mám to prý od narození, ale bylo to v klidu, zhoršilo se to z těch mých psychických problémů.

Přiletěla pořádná facka, zlomil mi nos. To už jsem zavolala policii. Byl opilý a blekotal nesmysly. Začal se s nimi hádat, atd. Byl opět agresivní, než jsem vyfasovala tu facku, shodil mě na zem, roztrhl mi tričko, podprsenku i kalhotky, začal do mě strkat prsty, když jsem jej stále odstrkovala, tak mi dal facku. Byl sprostý i na policii, tak jej odvezli a dostal zákaz jít domů a ke mně se přiblížit na 10 dnů. Byla to hrozná úleva. Mohl si s sebou vzít pouze 1 000 Kč a nějaké oblečení. Já jsem chodila do práce a Honzovi jsem se snažila obloukem vyhýbat. Bohužel to pokaždé nešlo, když mě viděl, jen stál a díval se na mě.

Do práce za mnou přijela i Honzova máma, se kterou jsem dříve docela dobře vycházela. Nadala mi, že jsem si vše vymyslela, i tu čelist. A že mi jde jen o majetek a peníze.

Když uplynul 9 dne, volala mi paní z policie, a říkala mi, že zítra je poslední den kdy mohu požádat o prodloužení zákazu, že nesmí domů a to až na 30 dnů. Vůbec jsem o této možnosti nevěděla. A ani o nějakém internačním centru v Olomouci, kde pomáhají lidem, kteří poznali domácí násilí. Hned jsem tam jela, pomohli mi napsat žádost o prodloužení zákazu na 30 dnů a zanesla jsem to na soud. Na soudu mi to hned schválili. Tak když si šel Honza po uplynutí 10 dnů na soud pro klíč od domu, tak jej nedostal. Jen se dověděl, že mu to prodloužili ještě o měsíc. Ani si nedokážu představit, jak asi zuřil. Ale mě bylo dobře. 40 dnů doma sama jen se synem. Když jsem potřebovala s něčím pomoci, přišli kamarádi.

Po 40 dnech se Honza vrátil. Přiznávám, že když jsem jej viděla, tak mi všechno přišlo líto, jak to mezi námi dopadlo. Byl jako vyměněný. Spustil starou písničku o slibech, prosbách a byli jsme tam, kde předtím. Chvilka klidu, než přišel kamarád alkohol.

Vše zapíral, že mi nikdy nic neudělal, jde mi jen o peníze atd. Mohla jsem se od něj odstěhovat, ale syn o tom nechtěl ani slyšet. Má tam kamarády, na zahradě bazén, a do bytu nechtěl jít. Řekla jsem si, že když už jsme dopadli takto, tak nebudu syna stresovat stěhováním. Ale stejně se syn změnil. Byl vzteklý, odmlouval, křičel. Zašla jsem se synem k psychologce, a vše jí řekla. Udělala s ním nějaké vyšetření, a její verdikt byl, ať co nejdříve odejdeme od Honzy. Že syn je šikovný a chytrý kluk, ale vše se může změnit k horšímu. Jak chování, tak i známky ve škole. Neodešli jsme.

Vím, je to stále dokola, ale myslela jsem si, že se to urovná. Už jsme spolu jen bydleli, nikam spolu nejezdili. Já se na jedné dovolené, kde jsem byla sama, více sprátelila s jedním kolegou z práce. Jeho jméno je třeba Kamil. Věděl, že mám doma nějaké problémy, ale moc

toho nevěděl. Postupně jsem mu začala vše vyprávět. Nemohl tomu ani věřit, protože se s Honzou znají. Z mojí strany jsem šla do tohoto vztahu pomalu a brala jsem Kamila jen jako kamaráda. Kamil byl vytrvalý a já se do něj opravdu zamilovala.

Tvrdil mi, že mě miloval dlouho před tím, než jsme se dali dohromady. A věřil, že stejně budeme jednou spolu. Tak se mu to splnilo. Teď v květnu to bylo 3 roky, co tak nějak patříme k sobě.

Samozřejmě je Kamil jiný než Honza. Je hodně hodný na mě i syna. Chodí s ním na fotbal, bazén, tréninky, učí se s ním. Je takový klid'as. A i syn je při něm úplně jiný, lepší.

Jak už jsem psala, že patříme k sobě, tak to neznamená, že spolu bydlíme. Pořád bydlím s Honzou, protože s Kamilem nemáme kam jít. Jezdí za námi, tam, kde bydlíme. Moji známí jej berou jako by tam patřil odjakživa. Rodiče si Kamila nemohou vynachválit. Dokonce i v Žilině teta se strýcem nedají na Kamila dopustit. Někdy se mi zdá, že jej mají raději než mě. To, ale protože jsem se dala s Kamilem dohromady, tak doma opět začalo peklo na zemi.

Honza se samozřejmě dozvěděl o vztahu mezi mnou a Kamilem v práci. Nemohl skousnout, že bych mohla mít ráda někoho jiného než jeho. Hádky, nadávky, urážky nescházely. Jednou měl zase svoji hladinu a hloupě řečnil, syn se šel sprchovat, a jak vyšel z koupelny, Honza po mě hodil stůl z obývacího pokoje, který mi přistál na stehně a srazil mě na zem. Nadával, že jsem kurva, odpověděla jsem že, ano, a spím s celým svým pracovištěm. Opět slušná facka a zlomený nos, začala mi valit krev, syn plakal, říkal Honzovi, ať nechá maminku, ale on mu řekl, aby držel hubu. Utekla jsem se synem, který byl jen v pyžamku a bos k sousedům. Ti si vzali syna a nechali si jej přes noc. Já jsem šla za kamarádama, kteří zrovna za mnou přijeli. Chtěla jsem, aby jeli se mnou domů, abych si mohla sbalit pár věcí a odejít. Bohužel jsem se nemohla dostat domů, tak jsme zavolali policii. Přijeli, viděli mě celou od krve, ptali se i syna co viděl, a ten jim to řekl. Protože se nemohli dostat k nám domů, tak tam vlezli oknem. Honza radostně popíjel na zahradě a tvrdil, že to není pravda. Jen jednoduše neslyšel zvonek. Policajti mu domluvili a skončilo to tak, že nám oběma řekli, ať se k sobě chováme slušně, a odjeli. Myslela jsem, že mě porazí. Nechali to tak. Honza byl vysmátý a znova z toho byl jen přestupek.

Když byl Kamil na noční směně a já měla jít na denní, Honza znova vyváděl. Začal mě bít, polámal mi sušené květiny a mne za vlasy vytáhl na chodbu. Přitom mi vytrhl plnou hrst vlasů. Křičela jsem a volala o pomoc, myslela jsem, že mě už zabije. Samozřejmě žádná

pomoc nepřišla, chtěla jsem utéct, ale vyrval klíče ze zámku, abych nikam nemohla. Nevšiml si, že tam zůstal klíč. Odešel, já utekla před dům a zavolala policii. Přijeli, vyfotili si mě, protože mi tekla krev ze rtů, a i tu hromadu vlasů. Honzovi domluvili, a on slíbil, že mě nechá n pokoji. Počkali, až se zamknu nahoře v pokoji a odjeli. Byla jsem zoufalá a před dveře jsem ještě dala skříň. Úplně jsem se klepala. Honza vyšel za mnou a nadával mi, že mě stejně jednou zabije a rozbil ty dveře. Ještě, že tam byla ta skříň. Odešel a já opět zavolala policii. Přijeli a už Honzu odvezli s sebou na záchytku, mě zavezli do nemocnice. Byla jsem sice potlučená, ale naštěstí nic vážného a já nešla ani na neschopenku. Do práce jsem místo na 6 hodin odjela už ve 4 hodiny ráno, protože jsem to doma nemohla vydržet. Protože jsem nemarodila, byl to opět jen přestupek, nevím už kolikátý.

Byla jsem doma se synem a Honza opět popíjel. Volal mi Kamil, že přijedou ke mně na návštěvu ještě s jedním kamarádem. Nejdříve jsem nechtěla, ale potom jsem svolila. Byla jsem naštvaná, protože mě před tím Honza zamkl na dvoře a já musela ty dveře vyrazit, abych se dostala domů. Honzovi jsem řekla, že mi přijede návštěva. Když ji uviděl, tak skoro, dostal infarkt. Začal jim nadávat a vyhazovat je ven, ale oni zůstali. Seděli jsme v jídelně a Honza odešel, asi to psychicky nevydržel. Pak se vrátil, začal rvát, a vytahoval koberec, který byl pod stolem, že je jeho, my na jeho koberci nebudeme sedět. Podařilo se mu koberec vytáhnout, my zůstali sedět, šla jsem uvařit kávu. Honza vyletěl, že v jeho konvici nebudu nic vařit, vzal mi ji z ruky. Mezi dveře se postavil Kamil, a říkal, ať neblbne, že jdu jen uvařit kafe. Ale Honza vychrstl na Kamila z konvice vodu a konvicí jej praštil přes hlavu. Začali se prát, ale Kamil se nenechal a Honzu zpacifikoval a držel ho na zemi. Já zavolala policii. Přijeli, Honza hrál komedii, ale naštěstí mu nevěřili a uvedli to i do své výpovědi. A výsledek?

Rychlovarná konvice rozebrána asi na 6 dílů, všude v kuchyni krev, Kamil měl zlomený nos a rozsekaný obličej, zlomený palec na noze. Honza tvrdil, že má otřes mozku, ale nic mu nebylo. Nechali si ho v nemocnici na pozorování. Hned ráno byl doma a bez problémů jezdil autem. Policajti si odvezli oba, nejdříve do nemocnice a pak na výslech. Na Honzu bylo podáno trestní oznámení. Moc se rozčiloval, že za nic nemůže, ale nepomohlo mu to. Já, Kamil, kamarád i policajti mluvili proti němu.

Měl z toho být soud, ale nic nebylo. Honza mi tvrdil, že mu došel od soudu papír, a že se mu pouze prodloužila podmínka z 2 let na 3 roky. Říkala jsem si, že to snad není ani možné, že z toho opět vyvázl. Až teď, asi před měsícem si jej pozvali na soud. Pozvánka vypadala zcela nevinně. Honza vyrazil na soud v klidu, ale přijel zralý na infarkt, dokonce i brečel. Že mu nejdříve nadali jak je oblečený, měl totiž kraťasy. Byl tam soudce, který mu přečetl vše, co

udělal mně, všechny přestupky i to co udělal Kamilovi. A že má jít na 6 měsíců do vězení. Tak mi to tedy řekl. Zda mám Honzovi věřit nevím, protože lže stále. Odvolal se, a zatím se nic neděje. Podle Honzy je to samozřejmě všechno moje vina. Neměla jsem je tahat k nám domů. Ted' se bojí na mě sáhnout, jen občas nadává a dělá naschvály. Chodí po sousedech a vykládá v opilosti, že mu stále lžu, protože s ním nespím tak mám kapavku. U syna jsem se dívala na televizi, snažil se mi odpojit anténu. Ani nezaregistroval, že tam byl i syn. Bylo mu to jedno, ráno si nic nepamatoval a znova jeho nekonečné omluvy.

Co na závěr? Řekla jsem Honzovi, že s ním nebudu. Nechci ani já, a ani syn. Vzal to tak nějak v klidu, tedy doufám. A protože se neumíme majetkově vypořádat, tak mu klidně daruji svou 1/2 domu, jen aby mě vyvázal z úvěru. Dal žádost v bance a čekám, jak to dopadne. Nechci ani korunu, jen své a synovy věci, stromky, keře. S tím Honza souhlasil. Chtěla bych bydlet se synem a Kamilem. Je to i synovo velké přání. Protože pokud se mi nepodaří dostat z úvěru, budu stále nějakým způsobem spojena s Honzou.

Ted' je Honza na dovolené, a my máme se synem klid. Nedá se ani napsat jak mi je bez něho dobře. Nemusím být ve střehu, co se zase stane. Nevím, jak vše dopadne, ale chtěla bych už konečně rozumně žít, nebát se vracet se domů, a moc si přeji, aby vše dopadlo dobře nejen kvůli mně, ale hlavně kvůli synovi.

Vím, že mu už nikdy nenahradím tu dobu, kdy se bál a plakal. Ale budu se moc snažit. Bojím se, že až bude velký tak, mi někdy tuto dobu vyčte. Ale tehdy jsem věřila, že všechno bude v pořádku a budeme všichni šťastní. Pokud budeme bydlet s Kamilem, tak snad to vyjde. Syn má Kamila moc rád a chodí častěji se svými starostmi za ním než za mnou. Má v něm oporu, lásku i kamaráda.

Jestli tyto roky zanechají na synovi následky, nemohu posoudit. Určitě na to nikdy nezapomene. Já jen doufám, že se nikdy nebude tak hnusně chovat ke své partnerce až bude dospělý. Třeba si vzpomene, jak jsem brečela, byla plná modřin, museli jsme utíkat z domu. Tak se toho bude vyvarovat. S určitostí můžu říci, že když budeme bez Honzy, bude náš život mnohem lepší. Synovi se budu snažit vynahradit špatné období, které jej potkalo.

Sobě taky. Budu veselejší, uvolněnější, nebudu se bát. Syn pokaždé to napětí na mě poznal a přenášelo se to i na něj. Ted' jsem relativně v pořádku a snad to tak vydrží. Vše se dotáhne do zdárného konce. Nejen kvůli mně, ale hlavně synovi. Pak s radostí bouchnu dveřmi, klíč zahodím a budu zapomínat na vztah, kterými víc vzal, než dal.

Zapomněla jsem na jednu důležitou věc. Každá žena, která poznala a zažila domácí násilí, by neměla tak dlouho otálet, ale řešit to co nejdříve. Pokud ji chlap uhodí, tak slibuje, prosí o odpuštění, tak to vždy udělá znova a znova. Jeho síla i agresivita se stále stupňuje. Já už moc nevěřím policii a ani soudům. Myslím si, že mají k domácímu násilí laxní přístup. Jistě nemohu všechny házet do jednoho pytle. Byli i takový, kteří mi pomohli a poradili co dělat, a jaké mám možnosti v dané chvíli. Ale bohužel se většinou nic nedělo a nechali to tak.

Tak že, snažit se co nejdříve odejít, ukončit vztah, který by stejně neměl budoucnost. Může se stát ještě něco horšího než jen pár facek. Pak už bude na všechno pozdě.

Je to půl roku co se Iveta od Honzy odstěhovala a bydlí s Kamilem podnájmu. Snaží se vyrovnat s Honzou majetkové poměry. S Honzou proběhl soud, který mu za jeho činy vyměřil 6 měsíců nepodmíněně. Zatím do výkonu trestu nenastoupil. Syn se postupně zlepšuje ve škole a výbuchy zlosti bývají méně časté. Obnovil se jeho vztah s biologickým otcem.

Kazuistika 3

Výpis z policejní svodky:

L. B. nar.1933 nejméně od roku 2001 do současného dne tj. 8. 9. 2011 týrá svého manžela J. B. nar. 1930 tak, že nesmí v bytě chodit bez jejího dovolení do ložnice a obývacího pokoje, musí se převlékat mimo byt a to vše z důvodu, aby nic neušpinil, nemůže jít bez jejího dovolení do lednice, a vždy když přijede její syn nebo se podezřelá koupe, tak musí byt opustit a čekat než syn odjede, nebo než mu dá žena signál k navrácení do bytu. Dále mu z důvodu, který jí odevzdá, nedá poškozená na útratu ani korunu a jí vydané peníze, musí do koruny vracet, tedy týrá jinou osobu žijící ve společném obydlí a páchá takový čin po delší dobu.

Protokol o trestním oznámení:

K předmětné věci chci a budu vypovídat, i když se jedná o mou manželku. Dnešního dne jsem se dostavil na Policii ČR v Bystřici pod Hostýnem. Chci oznámit, že moje manželka se ke mně chová takovým způsobem, že nesmím v našem společném bytě chodit bez jejího dovolení do ložnice a obývacího pokoje, musím se převlékat mimo byt, nemohu jít do lednice a vždy když přijede její syn nebo se žena koupe, tak musím byt opustit a čekat než syn odjede, nebo než mi dá žena signál k navrácení do bytu.

Jmenuji se J. B., bydlím zde ve dvoupokojovém bytě, druhém patře společně se svou manželkou. Jde o mou druhou manželku a druhé manželství. První manželství bylo rozvedeno před 35 lety z důvodu, že manželka podala návrh na rozvod. Našla si jiného. Během prvního manželství se nám narodili dvě děti a to synové. Byli to dvojčata Marek a Petr. Marek. Stýkáme se skoro každý den. S Petrem ve styku již hodně dlouho nejsem. Marek ví o tom, že to mezi mnou a manželkou není v pořádku. O tom ale později.

Svou současnou manželku znám asi 35 let, co jsme se seznámili po telefonu. Manželka je Slovenka. Našli jsme k sobě vzájemný vztah. Tento jsme završili sňatkem. Děti jsme spolu neměli. Manželka má taky z prvního manželství jednoho syna. Manželka má 78 let. Nevím o zdravotních problémech, ale vzhledem k tomu, že jí je tolik let, tak jsou to nemoci ohledně stáří. Občas se jí střídají nálady, občas bývá nervózní. Když má špatnou náladu, tak vždy v souvislosti s návštěvou jejího syna, který jí navádí. Manželku mám rád. Nechtěl bych naše soužití měnit. Manželka dříve pracovala na ústředně v nemocnici v Přerově. Manželka nepije alkohol, ale bere si hodně léků na spaní a od bolení hlavy.

Já jsem ve starobním důchodu. Byl jsem na operaci srdce asi v době, když jsem měl 70 let. Beru nějaké prášky od tlaku a od ředění krve. Dříve jako mistr výroby a technický kontrolor.

Dříve jsme od města dostali byt. V tomto domě bydlíme asi 25 let. Byt je v našem společném vlastnictví. Trvalé bydliště tam mám já a žena. Oba pobíráme starobní důchod a máme doma společnou hromádku. Víím, že ve Spořitelně máme úspory okolo 600.000,- Kč. Když jsem tam byl naposledy připisovat úroky, tak mi bylo řečeno, že z žádné vkladní knížky nemohu vybrat a že jsou tyto knížky vedené na mou manželku a jejího syna. Peníze dávám všechny manželce a ta mi dává peníze jen na nákupy. Kdybych jí řekl o peníze, třeba na pivo nebo něco pro sebe, tak by mi peníze nedala. Já jsem se nikdy manželky nezeptal na to, jestli by mi ty peníze dala. Já nakupuji jídlo, takové, jaké mi žena poručí. Já to nakoupím a žena mi z toho chystá jídlo. Kdybych měl večer hlad, tak bych si ledničku neotevřel, protože by mě manželka nadala, prý proč otevírám ledničku, když mám špinavé ruce. Nikdy jsem tedy ledničku otevřít nezkoušel. Mám z ženy strach, že by nadávala. Ledničku otevřu třeba ráno, když víím, že manželka mi nachystala do ledničky snídani. Beru si to proto, že je to na kraji v lednici. Když donesu nákup, tak do ledničky si to vyskládá žena. Hlad doma nemívám. Nevaříme, chodím pro obědy do školky. Jím třikrát denně. To co mi dá žena. Sám o sobě, kdybych měl hlad, bych si nevzal nic. Manželka by hubovala, byla by hrůza. Nezkoušel jsem to raději nikdy, vzít si něco sám.

Z manželky strach někdy nemám, ale když je rozzuřená a nazlobená, tak by nebyl klid. Nadávala by mně. Nijak mi nevyhrožuje. Jak jsem řekl, mám strach z toho, že by zase řvala. Taky mě manželka vyhrožuje, že skončím v blázinci a že mě tam dostane. Já jsem se v psychiatrické léčebně již léčil. Nahlásila mě tam několikrát manželka. Nevím, jak je to dlouho.

Asi před pěti lety se ke mně začala chovat manželka divně. Začala být výbušná a nervózní. Vše co jsem udělal, bylo špatně, nezavděčil jsem se jí ničím. Vyměňovali jsme si občas názory. Já jsem se zpočátku bránil a hádali jsme se navzájem. Později jsem, ale nechal manželku nadávat a šel jsem raději z domu pryč, a manželku jsem nechal, aby se sama uklidnila. Pak si na to asi manželka zvykla, že když začne křičet, tak že já odejdu a to jí asi vyhovovalo.

Kolikrát, když jsme se během těch pěti let hádali, tak asi pětkrát přišla manželka ke mně a začala mě ve vzteku bít rukama. Nebolelo mě to, já jsem se otřepal. Nijak jsem to neřešil. Já jsem jí taky jednou odstrčil, ale jen jemně. Já bych si ženu uhodit nedovolil.

Chci uvést, že po dobu těch 25 let mi manželka zakázala chodit do ložnice a do obývacího pokoje. 98 procent času, který jsem strávil v bytě, jsem byl v kuchyni nebo na balkóně, či garáži. Za těch 25 let jsem spal asi týden po svatbě v ložnici a pak mě manželka odtud vytlačila ven. Ložnici jsem pak navštívil jen tehdy, když tam pokoje jsem taky nemohl vstoupit, protože mi to manželka zakázala taky. Prý tam nesmím chodit, protože by se to tam zašpinilo. Kdybych do té ložnice či obývacího potřebovala manželka udělat nějakou práci nebo vysát vysavačem. Do obývacího pokoje vstoupil, tak si myslím, že by se na mě manželka vrhla a vyhodila mě ven. Já jsem to nikdy nezkusil. Manželka je totiž strašně přísná na čistotu. Řekl bych, že je až posedlá čistotou. Jak manželka začala brblat, tak jsem si na lodžii na schodech v domě udělal takovou trucovnu. Když chci mít klid, tak si tam sednu.

V kuchyni mohu sedět, jak dlouho chci. Když tam sedím, tak záleží na manželce, jakou má náladu. Někdy do mě špárá. Já tam sedím. Říká mi třeba: „Přijde syn a ty musíš vypadnout ven“. Před rokem mě manželka vyhodila z bytu. Neměl jsem kam jít a tak jsem chodil 3 hodiny bůhví kde po venku. Dostal jsem zápal plic. Byla tehdy zima. Dokonce jsem byl měsíc v nemocnici. Tehdy byla hrozná syrovina.

Manželka mě z toho bytu vyhazuje pravidelně. Vždy když dojde její syn, musím jít ven. A to v jakémkoliv počasí. Řekne: „Přijdi, až když uvidíš, že synovo auto tu nestojí“. Já auto poznám podle olomoucké značky. Když vím, že auto tam stojí, tak chodím okolo. Jak auto odjede, mohu vstoupit.

Doma mohu spát pouze v kuchyni, kde mám pohovku - gauč. V ložnicích ne.

Manželka mě taky z domu vyhazuje, když se jde třeba koupat. Řekne: „Jdi pryč, budu se koupat.“ Opakovaně dává do okna z ulice květináč s umělou květinou. Já jdu ven, protože musím. Manželka se koupe každý týden, a tedy každý týden musím jít ven. Toto trvá už 20 let. Někdy jsem třeba seděl v chodbě před bytem. To když bylo opravdu škaredé počasí. Manželce jsem nikdy neříkal, že mi to vadí. Měl jsem strach, aby zase neřvala. Koupat se koupu doma. To, že musím jít ven, když se manželka koupe, беру jako samozřejmost. Aby měla klid.

Když jsem jí jednou řekl, že nebudu chodit ven, když tu bude její syn, tak mi řekla, že to nepřipadá v úvahu, že se synem potřebuji probrat soukromé věci a mě do toho nic není. Proto musím jít vždy pryč.

Co se týká praní, tak drobnosti pere manželka. Velké prádlo peru já. Když se pere velké prádlo, tak vstanu okolo půl jedné v noci a začnu prát. Mám rád všechno pěkné. Peru tak v noci sám. Žena mi to neporoučí. Taky mě manželka zakázala, abych se převlékal doma. Z toho důvodu chodím se převlékat na lodžii na chodbu. Doma se mohu převlékat, jen třeba když jedu k lékaři. Za tento rok jsem se převlékal doma asi 8x. Jinak vše dělám na lodžii. Ta lodžie je vlastně můj další pokoj a azyl. Na té lodžii jsem nikdy nejedl. Mám tam věci na nošení. Mám tam skříňku a zkrátka všechny věci, abych nemusel jít domů. Je to taková šatna.

Dne 28. 7. 2011 jsem se vrátil z nemocnice, kde jsem byl hospitalizován. Byl jsem tam z důvodu, protože jsem se vyvrátil na záchodě v bytě. Byl jsem tam asi 10 dnů. Když jsem se vrátil domů, tak mě manželka nechtěla vpustit domů. Nevím, kdo telefonoval na policii. Nevím, proč mě žena nechtěla pustit domů. Já jsem byl u vchodových dveří a klepal jsem na ženu. Já jsem jí i prosil, ať mě pustí, ale žena řekla přes dveře, že mě tam nechce. Mohl jsem tam být tak 15 minut. Manželka ani neotevřela. Potom přijela policie a až na výzvu policie žena otevřela. Dostala strach. Potom byl klid. Ani jsme se pak nehádali, byl klid.

Na třetí den co se to stalo, mě syn přemluvil, abych šel k němu. U syna jsem byl asi 14 dnů. Domů jsem se chtěl vrátit, protože jsem tam doma. Ještě chci uvést, že když jsem se vrátil z té nemocnice, tak mi zmizely ze skříňky v kuchyni moje tři sešity, kde byly údaje o domácnosti, co jsme ušetřili a jak jsme si vedli.

Já klíče od svého bytu mám. Jinak by žena umřela hlady. Žena je vlastně celou dobu v bytě. Ven chodím pouze já. Manželka chodí ven z bytu minimálně. Když nemusí, tak nikde nechodí. Nejsem si vědom, že bych jí někdy sliboval to, že budu plnit její příkazy, jen ať mě vezme domů.

Všichni sousedé v domě určitě vědí, co se mezi mnou a ženou děje. Jak jsem uvedl, tak spím v kuchyni na gauči. Manželka mi ale zakazuje, abych si třeba na ten gauč sedl, nebo si na něho lehl. To bych na to musel být zdravotně špatně, abych si mohl lehnout. Na televizi se dívám v kuchyni. V obývacím pokoji jsem se díval na televizi možná před dvěma lety. Já nemám stanovenou dobu, kdy mám jít spát. V kuchyni se díváme na televizi společně s manželkou. Když jde manželka někdy do obýváku na televizi, tak já za ní nechodím. Zakázala mi to s tím, že tam nemám chodit, že je to uklizené, že je stará, že to nebude stále uklízet.

V noci na záchod mohu chodit bez problémů. Nikdo mi to nezakazuje. Ráno chodím pro pečivo pro to, protože chodím do pekárny, protože Janušův chléb je dobrý. Chodím tak 3x do týdne. Jezdím na kole, a když je sníh, tak chodím pěšky. Peníze, které od manželky dostanu, musím pak přesně vyúčtovat. Já žádné kapesné nedostávám. Peníze z nákupu si nechat nemohu. Několikrát mě manželka vyhodila z bytu s tím, že mě nechce vidět. Možná řekla, abych se nevracel. Jestli to myslela vážně to nevím. Já jsem šel, abych se s ní nemusel hádat. Druhý den se chovala zase normálně.

Kdosi mi řekl, že jsem měl močit na lodžii v domě. Já ale o tom nevím. Mám problémy s prostatou, mám již hodně let a ty držáky nejsou tak dobré, tak občas ucvrknou. Manželka mi nikdy nenadávala ohledně toho, že jsem si někdy ucvrkl, ale nadala mi za to, že nosím trenýrky třeba tři dny s tím, že se mají vyprat. Toto prádlo pere žena. Na lodžii jsem se nikdy nevyvrátil. Jednou na záchodě. Bylo mi špatně. Nevím, jestli mě někdo strčil. Žena určitě ne. Mně se zatočila hlava a o světě jsem nevěděl. Sanitku mi zavolala moje paní. Skončil jsem v nemocnici. O tom jsem již hovořil. Během pobytu v nemocnicích manželka u mě na návštěvě nikdy nebyla.

Manželka mi říkala, že nemám nikde mluvit co se děje u nás doma. Já si z toho nic nedělám a nemám problém o tom mluvit. O rozvodu mi nikdy manželka neříkala nebo si alespoň o tom nepamatuji. Já jsem jí ale jednou řekl, že by bylo lepší bez ní. Nijak jsme to dál neřešil. Myslím, že manželka mi chce ubližovat. Chce mě zplundrovat. Na mě to působí tak, že mě z toho řvaní manželky bolí hlava. Nežiju v klidu. Ne že bych měl strach jít domů, ale spíše mě to nebaví s tím, že nevím, co zase bude. Podle mě by snad byla manželka ráda, kdybych teď zmizl ze světa a to ve spolupráci s jejím synem. Myslím, že je možné, že syn se s ní na mě domlouvá. Syn z ní tahá peníze. Jestli mu jde i o náš byt to nevím.

Manželka na mě každý den nekřičí, ale alespoň třikrát za týden určitě. Stále se to stupňuje. Nevyhrožuje mi. Jen říká: „Seber se a běž a nech mi tu klíče“. Myslím, že manželka má svou pravdu. Je podle mě nemocná. Já jsem nekonfliktní člověk. Ne že bych měl rád svou paní, ale je to už zvyk. Já milenku žádnou nemám.

Po schodišti chodím v trenýrkách proto, že když se převlékám na lodžii a pracovní oděv mám ve sklepě, tak v těch trenýrkách seběhnu dolů. Myslím, že tím nikoho nepohoršuji. Mohlo se stát, že jsem v lodžii pil někdy kávu, nebo jsem jedl. To když bylo horko. Díval jsem se na ulici. Je mi tam dobře. V zimě do lodžie nechodím. Je tam zima. Jen se rychle převleču a spěchám buď ven, nebo domů. Myslím, že ostatní spolubydlíci mě litují, nebo alespoň si to

myslím. Nedají to však najevo. Manželka byla již dříve taková pedantská, musel jsem mít s ní trpělivost, ale za těch posledních 8 let k tomu přibyla nervozita. Na to vyhazování z domu jsem si již zvykl. Někdy má manželka takové chvílky, kdy mi řekne, že je ráda že mě má.

Manželce jsem jednou řekl, ať se vzpamatuje a chová se normálně. Manželka mi na to nic neřekla. Jak jsem uvedl, většinou doma křičí manželka. Já ne, protože si jí nevšímám. Stejně by mě překřičela. Za posledních pět let mě třeba párkrát bouchla pěstí do ramene, ale vím, že jí to bolí více jak mě. Kolikrát mě posílá, abych bydlel u syna. Já jsem jí řekl, že tady je mi dobře a nikam nepůjdu. Že prý okolo mě musí lítat a tak. Pak jdu raději sám pryč, abych jí nemusel poslouchat.

Svému synovi jsem říkal, co se mi děje, ale on má své starosti a tak jsme nezacházeli do detailů. Vykládal jsem mu, že mě manželka vyhazuje z domu. Syn na to neřekl nic. Když jsem u nich byl těch 14 dní, tak jsem se u syna necítil dobře a šel jsem k manželce i když na mě řve. Tam jsem doma. Spíše mě to štve co se děje. Manželka je ta která doma rozhoduje a zvykla si na to. Kdybych si chtěl něco koupit, nebo prodat, tak bych to s ní musel probrat.

Myslím si, že manželku by chtělo trochu pokárat. Určitě bych nechtěl, aby šla z domu pryč, natož aby byla zavřená. Mě je manželky líto a nechtěl bych, aby byla nějak popotahovaná. Myslím si, že je manželka nemocná a má svou pravdu.

Protokol o podaném vysvětlení dle úst. § 158/5 trestního řádu:

Co se týká mého manžela, tak s tímto žiju 38 let. Brali jsme se 1983. Manžela jsem si brala, protože za mnou stále chodil. Zamiloval se do mě. Stěžoval si na manželku. Zkrátka mě uhnal. Jako manželé jsme si však přestali rozumět asi měsíc po svatbě. Já jsem byla taky už v té době rozvedená. Současného manžela jsem si vzala vlastně z trucu vůči mému prvnímu manželovi. Nevím, co mě to tehdy napadlo. Rodina mého současného manžela byla už tehdy divná a prý tam jezdila často policie. Dokonce i jeho matka se utopila ve studni, protože to nemohla vydržet. Zpočátku našeho vztahu se manžel snažil a měl strach, abych mu neutekla.

Potom se začala objevovat jeho agresivní povaha. Asi před dvěma lety mě manžel dokonce zbil. Volala jsem policii a pak se celá věc řešila tady na policii. Já jsem tam ale tenkrát nešla. Bylo mi to trapné, protože jsem měla strach z ostudy a myslela jsem, že se manžel uklidní. Má hodně zdravotních problémů. K psychologovi nechodí, ale ztěžuje si na to, že má v hlavě zmátek. Prý musí skoncovat se životem, že má halucinace a že se bojí tmy. Manžel dříve alkohol pil, ale teď bere hodně prášků a tak nepije. Prášky si bere sám, ale já

mu to kontroluju, aby to nepomíchal. Ted' ale prášky nebere. Chci říci, že svého manžela v žádném případě nijak netýrám a nedělám mu nic špatného. Spíše se o něho starám, aby přežil.

Jak jsem se za manžela provdala, tak jsme se přestěhovali. Manžel má z předchozího manželství dva kluky. Jeden je pošuk. Říkala mi to nevlastní snacha. Má ještě jednoho syna. Bydlí vedle nás. Žije na hromádce se ženou. Jeho žena je furt doma a on stále marodí.

Byt je společný. Co se týká obývacího, tak tam je můj majetek, který jsem si dovezla. Mám tam léky. Manžel od obývacího pokoje klíče nemá. Od bytu klíče má. Tento obývací pokoj si zamykám a manžel tam má zakázáno vstupovat, protože tam mám léky. Jednou se manžel totiž trávil a musela ho zachraňovat záchranka. Já jsem mu asi tak 3x zachránila život. Manžel je stále počůraný protože má problémy s prostatou. Stále ucvrkává. Peru mu stále vše, aby nesmrđěl. Plínky odmítá.

Co se týká ložnice, tak tam spím já. Odděleně spíme už 27 roků. Spí v kuchyni na gauči. Tak jsme se domluvili, protože je v posteli neschopný. 27 roků jsme už neměli sex. Peníze máme dohromady. Kasu držím doma já. Manžel neumí šetřit. Peníze mu jako kapesné nedávám. Máme hodně dluhů. Máme něco ušetřeného. Já mám ušetřeno asi 100.000,- Kč. Na to ale nesáhnu.

Manžel se převléká na chodbě z jednoho důvodu. Manžel na čistotu není. Koupe se jednou za týden. Má spoustu krásných věcí. Po kontejnerech a sběrném dvoře našel různé zbytky hader. To mi dotáhl domů, a že to bude nosit. Já jsem mu řekla, že mi s tímto do baráku nepůjde. Proto se převléká na chodbě. O manžela se snažím starat, ale on si toho neváží.

Manžel má takové stavy, kdy někdy mluví normálně a někdy mluví z cesty. Vyskakuje mu paměť. Stále často něco hledá. Těžko se mi o tom mluvím. Já s ním prožívám peklo. Jiná by utekla. Kolikrát si říkám, že by bylo lepší, kdyby si mě pánbiček vzal.

Doma nevaříme, ale bereme jídlo ze školy. Do ledničky manžel může chodit. Já mu ale jídlo chystám. Večer mu nachystám všechno na druhý den, aby to zkrátka měl. Manžel má k jídlu co chce. Chystám to proto, že manžel má hlad už v pět hodin, ale já až v osm. Chodí pak do pekárny, ale ne tak často. Já mu řeknu, co má koupit a on to udělá.

Já manželovi nenadávám. Spíše on mi nadává s tím, ať mu políbím prdel, že mám jít do hajzlu a tak. Je pravda, že se občas jako manželé pohádáme, protože si po sobě nedokáže

uklízet. Já mu říkám, že mu nebudu dělat služku. Je pravda, že jsem mu jednou řekla, ať jde z bytu ven. Bylo to ohledně toho, že byl na tom špatně. Pak jsem mu řekla, ať jde na psychiatrii, protože má špatnou hlavu. Mám strach, že by si něco mohl udělat. Manžel mi doma pomáhá jen s nákupy a chodí pro obědy.

Co se týká toho, že manžel musí jít ven, když přijede můj syn, tak k tomu uvádím, že jednou nevím přesně, kdy to bylo, tak asi před 3 lety přijel na návštěvu můj syn. Měli s mým manželem nějakou roztržku, když se mě syn zastal, aby se ke mně manžel choval pěkně. Manžel poslal syna do prdele. Pak syn řekl, že za mnou bude chodit, jen když tam nebude manžel. Já jsem tedy manželovi řekla, že má nechat syna na pokoji nebo ať jde ven. Potom raději tedy manžel chodil ven, kde se procházel. Pak odcházel ven pravidelně. Já když se koupu, tak manžel bývá kolikrát v bytě se mnou. S tím kvítkem se jednou stalo, že jsem jednou dala kvítka do okna s tím, že až budu vykoupaná. Myslela jsme to z legrace a stalo se to jednou. Manželovi vyhovuje, že chodí ven, protože rád rajzuje po okolí než by byl doma. V žádném případě nemusí manžel odcházet z bytu, když by nechtěl. Manžel strašně rád vypráví báchorky a pomlouvá.

Asi před měsícem jsem ho nechtěla vpustit domů. To proto, že mi slíbil, že půjde na psychiatrii. Řekla jsme mu, že když tam nepůjde, že ho nepustím, protože mám strach. Tak proto jsem ho do bytu nechtěla vpustit. Pustila jsem ho, až přijela policie. On je totiž podle mého názoru nemocný. Manžel totiž několikrát nechal puštěný plyn a zkrátka blázní. Já ho musím v noci kolikrát hlídat, aby se neotrávil léky. Sanitka u nás pro něho byla nejprve z důvodu jeho mozkové mrtvice. Nevím kdy. Podruhé, když se přiotrávil léky. Ležel na gauči a okolo něho bylo spousta léků. Naposledy byla sanitka u nás asi před dvěma měsíci, kdy spadl na záchodě. Sanitku jsem volala vždy já. Víím, že měl manžel nějaké sešity, kde si vedl, položky za chleba mléko a takové hlouposti. Když ho sanitka odvezla, tak jsem všechny jeho krámy a sešitky vyhodila z důvodu, že jsem myslela, že manžel se už nevrátí.

S manželem moc volných chvil netrávíme, protože televize a čtení ho moc nebaví. Raději je stále venku. Myslím si, že manžel má Alzheimerovu chorobu. Manžel chodí někdy po venku, má trucovnu v garáži, nebo sedí v lodžii. To jen když je teplo. Já jsem mu před garáží zasadila i květiny, ale teď mám problémy s kyčlemi a tak se tam nedostanu. Myslím, že manžel mě nemá rád od té doby, co jsme se vzali. Já ho nemám ráda stejně. Spolu jsme pouze ze zvyku. Manžel si všechno na mne vymyslel. Já se o manžela starám a on si toho neváží. Když bude potřebovat cokoli si koupit a kdyby něco potřeboval, tak mu peníze dám.

Chci ještě uvést, že mě asi před měsícem chytil za ruku syn mého manžela, tak to mě stiskl za ruku, když jsem tehdy odmítla manžela vpustit do domu. Já mám tenké žilky a tak se mě modřiny snadno dělají.

Manžel nejvíc potřebuje lékaře na hlavu. Umí se chovat. Je to takový podlízák. Neumí se ke mně chovat. Je to bezcitný člověk. Je to ďábel v lidském těle. Já jsem věřící a věřím v boha. Já bych řekla, že ne já ho, ale on trápi mě. Prosím pána boha, abych už měla klid. Mám s ním hrozné trápení. Raději bych umřela. Je pravda, že na manžela křičím, protože je nahluchlý. Manžel chodí špinavý a já se za něho stydím. Chodí jak strašák. Já jsem na to nebyla nikdy zvyklá. Je pravda, že jsem na čistotu vysazená. Manžel, jak se rozčílí, tak neví, co dělá. Říkal, že se podřízne a já ho mám tak nechat. Včera vyhrožoval, že pojí všechny prášky, co najde.

Beru na vědomí, že bych mohla být vykázána z domu. Nebudu se tedy o manžela starat ať, si dělá, co chce. Nebudu na něho křičet. Nemyslela jsem to s ním špatně, chtěla jsem, ať mi nedělá ostudu. To je vše.

Příloha 2

Statistika o. s. ROSA

(2007 – 2010)

TABULKA 1.

Věková struktura, oběti a pachatelé domácího násilí, 2010

věk	Ženy- oběti		Muži - pachatelé	
	počet	V %	počet	V %
18-24	2	1	0	0
25-29	13	6,4	9	4,4
30-34	37	18,2	27	13,3
35-39	70	34,5	45	22,2
40-44	33	16,3	45	22,2
45-49	18	8,9	32	15,7
50-54	13	6,4	13	6,4
55-59	9	4,4	17	8,4
60-64	5	2,5	11	5,4
65-69	2	1	4	2
70+	1	0,5	0	0
celkem	203	100	203	100

TABULKA 2.**Věková struktura, oběti a pachatelé domácího násilí, 2009**

věk	Ženy- oběti		Muži - pachatelé	
	počet	V %	počet	V %
18-24	6	2,9	0	0
25-29	17	8,3	15	7,3
30-34	39	18,9	21	10,2
35-39	54	26,2	55	26,7
40-44	33	16	36	17,5
45-49	24	11,7	29	14,1
50-54	13	6,3	19	9,2
55-59	10	4,9	16	7,8
60-64	8	3,9	10	4,9
65-69	1	0,5	2	1
70+	1	0,5	3	1,5
			1	0,5
celkem	206	100	206	100

TABULKA 3.**Věková struktura, oběti a pachatelé domácího násilí, 2008**

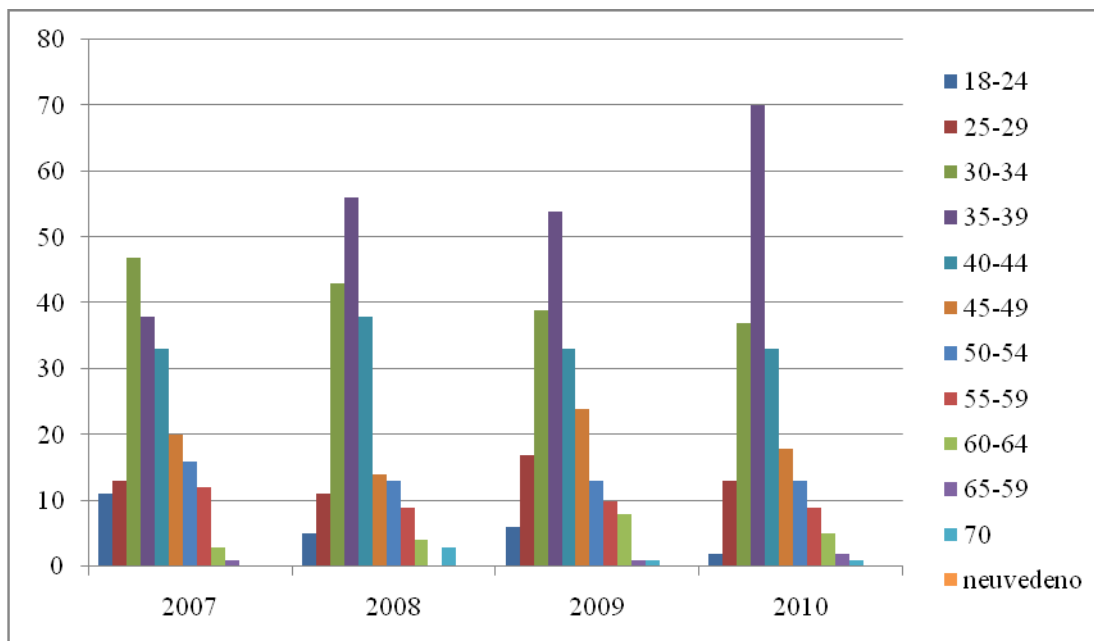
věk	Ženy- oběti		Muži - pachatelé	
	počet	V %	počet	V %
18-24	2	2,6	1	0,5
25-29	11	5,6	7	3,6
30-34	43	21,9	32	16,3
35-39	56	28,6	47	24
40-44	38	19,4	39	19,9
45-49	14	7,1	23	15,7
50-54	13	6,4	13	11,7
55-59	9	4,6	8	4,1
60-64	4	2	12	6,1
65-69	0	0	2	1
70+	3	1,5	4	2
			3	1,5
celkem	196	100	196	100

TABULKA 4.**Věková struktura, oběti a pachatelé domácího násilí, 2007**

věk	Ženy- oběti		Muži - pachatelé	
	počet	V %	počet	V %
18-24	11	5,7	6	3
25-29	13	6,2	8	4
30-34	47	24,2	26	13,5
35-39	38	19,6	39	20
40-44	33	16,5	28	14,5
45-49	20	10,3	28	14,5
50-54	16	8,2	29	15
55-59	12	6,2	8	4,1
60-64	3	1,55	12	6,2
65-69	1	0,5	2	1
70+	0	0	1	0,5
celkem	194	100	194	100

GRAF 1.

Ženy – oběti

GRAF 2.

Muži - pachatelé

